

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының
Сөләй авыл Советы

КАРАРЫ

15 июнь 2022 ел

№ 46

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль района Сөләй авылы жирлегенең Жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләрен раслау турында» 2012 елның 27 декабрендәге 52 номерлы каарына үзгәрешләр керту турында

«Россия Федерациясенде жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлеше, Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль района Советының «Әлмәт муниципаль района территориясенде урнашкан жирлекләргә шәһәр төзелеше эшчәnlеге өлкәсенде жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне хәл итү буенча «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль района» муниципаль берәмлеге вәкаләтләренең бер өлешен тапшыру турында» 2021 елның 28 сентябрендәге 81 номерлы каары нигезендә

Сөләй авыл Советы КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль района Сөләй авыл жирлегенең Жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләрен раслау турында» 2012 елның 27 декабрендәге 52 номерлы каарына тубәндәге үзгәрешләрне кертергә:

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Сөләй авылы жирлегенең Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең I, II, III өлешләрен яңа редакциядә бәян итәргә (каарага 1 нче күшымта).

2. Әлеге каарны Сөләй авылы, Совет урамы, 53А йорты, Урсалабаш авылы, Әхмәдуллин урамы, 114А йорты, Яңа Михайловка авылы, Заречная урамы, 29А йорты территорияләрендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында игълан итәргә, «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталы»нда (PRAVO.TATARSTAN.RU), «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәренең Әлмәт муниципаль района сайтында урнаштырырга.

3. Әлеге каар рәсми басылыштың чыкканнан соң үз көченә керә.

4. Әлеге каарның үтәлешен контрольдә тотуны Сөләй авыл жирлеге башлыгына йөкләргә.

Сөләй
авыл жирлеге башлыгы

А.З. Бикбаев

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районы Сөләй авыл
Советының 2022 елның 15 июнендәге
46 номерлы карарына 1 нче күшүмтә

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӘЛМӘТ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ СӨЛӘЙ АВЫЛЫ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ЖИРДӘН
ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӘЗЕЛЕШЛӘР КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

Эчтәлек

I ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ НИГЕЗЕНДӘ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУНЫ ҖАЙГА САЛУ ТӘРТИБЕ 4

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр	4
Статья 1. Әлеge Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр.	4
Статья 2. Кагыйдәләрне көртү, биләеләү һәм аның составы.	9
Статья 3. Шәнәр төзелешен җайга салу линиясе.	10
Статья 4. Шәнәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану.	11
Статья 5. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлық булуы. Физик һәм юридик затларның жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча каарлар кабул итүдә катнашуы.	14
Статья 6. Кагыйдәләрне бозган өчен җаваплылык.	14
2 бүлек. Жирдән файдалану һәм төзелешләр буенча барлыкка килә торган мәнәсәбәтләрдә катнашучылар.	14
Статья 7. Объектлар һәм шәнәр төзелеше мәнәсәбәтләре субъектлары.	14
Статья 8. «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясенә жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салуны гамәлгә ашируучы жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары.	15
Статья 9. Жирдән файдалану һәм төзелеш комиссиясе.	16
Статья 10. Ижтимағый фикер алушулар, гавами тыңлаулар.	17
3 бүлек. Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче барлыкка килгән күчемсез милекне файдалану хокуки.	23
Статья 11. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр.	23
Статья 12. Кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектларыннан файдалану һәм төзелеш үзгәрешләре.	24
4 бүлек. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт. Төзелешнен, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнен чикле параметрларыннан читкә тайпилуга рәхсәт.	25
Статья 13. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү.	25
Статья 14. Рәхсәт ителгән төзелешнен чикле параметрларыннан читкә тайпилуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт алу тәртибе.	26
5 бүлек. Территорияне планлаштыру документлары.	28
Статья 15. Территорияне планлаштыру документлары.	28
Статья 16. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү тәртибе.	29
6 бүлек. Жир кишәрлекләрен резервлау һәм алу.	33
Статья 17. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлау.	33
Статья 18. Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу.	33
Статья 19. Гавами сервитутлар билгеләү.	34

Статья 20. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану.	34
7 бүлек. Йомгаклау нигезләмәләре.	35
Статья 21. Әлеge Казыйдәләргә үзгәрешләр керту тәртибе.	35
Статья 22. Казыйдәләрне гамәлгә керту турында.	38
II ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАЛАРЫ	38
8 бүлек. Территориянен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы	38
Статья 23. Әлмәт муниципаль районның «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы.	38
9 бүлек. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы.	39
Статья 24. «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы.	39
Статья 25. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләуләрнен гамәлдә булу зоналары картасы.	40
III ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ.	40
10 бүлек. Күчемсез милекне рәхсәт ителгән файдалану тәрләре һәм параметрлары өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары.	41
Статья 26. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зоналарның тәрләре.	41
11 бүлек. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез милекне файдалануны чикләү өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары.	68
Статья 27. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез мәлкәттән файдалануның чикләуләрен тасвирлау.	68
Статья 28. Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнгән күчемсез мәлкәттән файдалануны чикләү тасвирламасы.	78
Статья 29. Гавами сервитутларның эшчәнлек зоналары.	78
12 бүлек. Шәһәр төзелеше регламентлары шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торған төп жирләрне билгеләү һәм аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торған жирләрне билгеләү.	78
Статья 30. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торған гомуми файдаланудагы төп территорияләрне һәм жирләрне билгеләү.	78

**I ӨЛЕШ. ШӘНДЕР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ НИГЕЗЕНДӘ ЖИРДӘН
ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУНЫ ҖАЙГА САЛУ ТӘРТИБЕ**

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Элеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшөнчәләр.

Элеге Кагыйдәләрдә түбәндәгө төп төшөнчәләр кулланыла:

жир кишәрләген арендалау - аренда шартнамәсе буенча вакытлыча файдалануга түләү өчен физик затка яисә юридик затка жир кишәрләгө бирү;

территорияне төзекләндеру - гражданнарның яшәү шартларының уңайлылығын тәэммин итүгә һәм арттыруга, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен һәм мондый территорияләрдә урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, корылмаларны, территорияләрне карап тотуга юнәлдерелгән, муниципаль берәмлек территориясен төзекләндеру кагыйдәләрендә билгеләнгән чаралар комплексын гамәлгә ашыру эшчәнлеге;

жир кишәрлекләрнән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре – законнарда, әлеге Кагыйдәләрдә, башка норматив хокукий актларда, норматив-техник документларда билгеләнгән таләпләрне мәҗбүри үтәгән очракта, жир кишәрлекләрендә гамәлгә ашыру һәм урнаштыру әлеге Кагыйдәләрдә эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен тиешле территориаль зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары составында биләү нәтижәсендә рәхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар. Күчемсез файдалануның рәхсәт ителгән төрләре рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләрен, файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләрен, рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләрен үз эченә ала;

рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре - аерым территориаль зонага (подзонага) карата шәһәр төзелеше регламентының «Рәхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре» исемлегендә аларның исемнәрен атая нәтижәсендә рәхсәт ителгән эшчәнлек төрләре файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләренә һәм шартлы рәхсәт ителгән куллану төрләренә карата ёстәмә сыйфатында гына рәхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Шул ук вакытта әлеге Кагыйдәләр мондый эшчәнлекнең күләмнәре һәм башка параметрлары буенча рәхсәт ителгән файдалануның тиешле төп төрләренең һәм шартлы рәхсәт ителгән куллану төрләренең күләмнәре һәм башка параметрлары белән чагыштыруда чикләүләр билгеләнә;

генераль план - жирлекне территориаль планлаштыруның максатын, бурычларын һәм юнәлешләрен, территориенең топрыклы үсесен тәэммин иту өчен эшләнә торган аларны гамәлгә ашыру этапларын билгели торган территориаль планлаштыру документы төре;

жир кишәрлекләренең дәүләт кадастр исәбенә алуы - жир кишәрлекләренең бердәм дәүләт реестрында тасвирлау һәм индивидуальләштерү, шуның нәтижәсендә һәр жир кишәрләгө шундый характеристикалар ала, алар аны башка жир кишәрлекләрнән аерып алырга һәм аны сыйфатлы һәм икътисадый бәяләүнә гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирә;

күчемсез мөлкәтне дәүләт кадастр исәбенә алу - жир кишәрлекләре, биналар, корылмалар, биналар, машина урыннары турында, төзелеп бетмәгән

объектлар түрүнде, бердем күчесиз комплекслар түрүнде, ә федераль законда билгелөнгөн очрактарда һәм жир белән ның бәйләнгөн башка объектлар түрүнде күчесиз милек реестрына керту, Ягъни, аларны билгеләнмичә күчереп йөртү мөмкин түгел (алга таба шулай ук - күчесиз милек объектлары), алар мондый күчесиз милек объектының индивидуаль-билгеле бер әйбер сыйфатында билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикалары булган булын раслый, яки аның яшәешен туктатуны, шулай ук күчесиз милек объектлары түрүнде әлеге Федераль законда каралган башка белешмәләрне раслый;

шәһәр төзелеше эшчәнлеге - территориаль планлаштыру, шәһәр төзелешен зоналаштыру, территорияне планлаштыру, архитектура-төзелеш проектлау, төзелеш, капиталь ремонт, реконструкцияләү рәвешендә гамәлгә ашырыла торган территорияләрне, капиталь төзелеш объектларын жимерү, биналарны, корылмаларны эксплуатацияләү, территорияләрне комплекслы үстерү һәм аларны төзекләндерү, шул исәптән шәһәрләрне һәм башка жирлекләрне үстерү эшчәнлеге;

шәһәр төзелеше зоналары - территориаль зоналарны билгеләү һәм шәһәр төзелеше регламентларын билгеләү максатларында территорияне зоналаштыру;

шәһәр төзелеше регламенты - тиешле территориаль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән рәхсәт ителгән файдалану төрләре, жир кишәрлекләре өстендә һәм өслегендә булган бөтен нәрсә кебек үк һәм аларны төзү процессында һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалану процессында файдаланыла, жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү, жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү, шулай ук чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләргә карата тиешле территориянен коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәжәсенең исәп-хисап курсаткечләре һәм курсателгән объектларың халық өчен максималь мөмкин булган территория дәрәжәсенең исәп-хисап курсаткечләре;

төзүче – үзенә караган жир кишәрлекендә яисә хокук иясенең (дәүләт (муниципаль) милке объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашырганда дәүләт хакимиите органнары (дәүләт органнары), "Росатом" атом энергиясе буенча дәүләт корпорациясе, "Роскосмос" космик эшчәнлеге буенча дәүләт корпорациясе, бюджеттан тыш дәүләт фондларының идарә органнары яки жирле үзидарә органнары килешүләр нигезендә үзләренең дәүләт (муниципаль) заказчысы вәкаләтләрен тапшырганнар яки "Территорияләрне үстерү фонды" гавами-хокукий компаниясе түрүнде һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту түрүнде" 2017 елның 29 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 13.3 статьясы нигезендә төзелеш алыш баручы үз функцияләрен килешүгә нигезләнеп тапшыручы) жир кишәрлекендә капиталь төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне, капиталь ремонтлауны, сүтүне тәэмин итүче, шулай ук инженерлык эзләнүләрен башкару, аларны төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау өчен проект документларын әзерләүче физик яисә юридик зат. Төзүче, шәһәр төзелеше эшчәнлеге түрүндагы законнарда каралганча, техник заказчыга үз функцияләрен тапшырырга хокуклы;

техник заказчи - инженерлык тикшеренүләрен үтәу турында, проект документларын әзерләү турында, капиталь төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау, сүту турында шартнамәләр ясаучы төзүче тарафыннан һәм төзүче исеменнән вәкаләтле юридик зат, Күрсәтелгән эш тәрләрен үтәүгә биримнәр әзерли, инженер эзләнүләрен башкаручы һәм (яисә) проект документларын әзерләүче, капиталь төзелеш объектларын төзүгә, реконструкцияләүгә, капиталь ремонтлауга, сүтүгә, күрсәтелгән төр эшләрне башкару өчен кирәkle материалларны һәм документларны тапшыра, , проект документациясен раслый, капиталь төзелеш объектын эксплуатациягә кертүгә рәхсәт алу өчен кирәkle документларны имзалый, шәһәр төзелеше эшчәnlеге турындағы законнарда каралган башка функцияләрне гамәлгә ашыра (алга таба шулай ук - техник заказчи функцияләре). Техник заказчи функцияләре, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 47 статьясындагы 2.1 өлешендә, 48 статьясындагы 4.1 өлешендә, 52 статьясындагы 2.1 һәм 2.2 өлешләрендә, 55.31 статьясындагы 5 һәм 6 өлешләрендә каралган очраклардан тыш, инженерлык эзләнүләре, архитектура-төзелеш проектлау, төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт, капиталь төзелеш объектларын сүту өлкәсендә үз-үзен жайга салучы оешма әгъзасы гына башкара ала;

жир кишәрлек - жир кадастрында һәм жир кишәрлекләренә хокукларны дәүләт теркәве документларында беркетелгән чикләре, мәйданы, урыны, хокукый статусы һәм башка характеристикалары булган жир өслегенең бер өлеше;

кучемсез әйбер - жир өслегенең бер өлешен тәшкил итүче әйбер, һәм аны индивидуаль билгеле бер әйбер сыйфатында билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикаларга ия;

территорияләрдән файдалануның маxsus шартлары булган зоналар - Россия Федерациясе халыкларының саклау, санитар-яклау зоналары, мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарләрен) саклау зоналары (алга таба - мәдәни мирас объектлары), мәдәни мирас объектларының яклау зоналары, су саклау зоналары, су басу зоналары, эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүреш су белән тәэммин иту чыганакларын санитар саклау зоналары, саклана торган объектлар зоналары, аэродром территориясе, Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган башка зоналар;

кызыл сыйыklар - гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгели торган һәм территорияне планлаштыру документларында билгеләнергә, үзgәртелергә яисә бетерелергә тиешле линияләр;

линияле объектлар - электр тапшыру линияләре, элемтә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар;

шәhәр төзелешен жайга салу линиясе - кызыл линияләр; жир кишәрлекләре чикләре; жир кишәрлекләре чикләреннән төзелмәләрнен минималь чиген билгеләүче линияләр (төзелешне жайга салу линияләрен дә кертеп); территориаль зоналар һәм аларның составындагы зоналар чикләре; инженерлык-техник коммуникацияләр буенча гавами сервитутларның хәрәкәт зоналары чикләре, тартып алу зоналары чикләре, шул исәптән жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелешләрне, корылмаларны сатып алу, резервлау юлы белән; жир кишәрлекләреннән, биналардан, корылмалардан файдалануны чикләүнен санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналары чикләре;

кызыл линияләрдән чигенү линиясе (яисә төзелешне көйләу линиясе) - биналар, корылмалар, корылмалар урнаштыру өчен рөхсәт ителә торган урын чикләрен билгеләгән территорияне планлаштыру документларында билгеләнә торган линияләр;

күчемсез мәлкәт (күчемсез мәлкәтне дәүләт төркәве турында» 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федеरаль законда булган (билгеләнгән төшөнчә мәгънәсендә күчемсез мәлкәт объекты) – жир кишәрлекләре, биналар, корылмалар, биналар, машина урыннары, төзелеп бетмәгән объектлар, бердәм күчемсез комплекслар һәм башкалар;

капиталь төзелеш объекты - төзелеш эшләре тәмамланмаган бина, төзелеш, корылма, объектлар (алга таба-төзелеп бетмәгән объектлар), капиталь булмаган төзелешләр, корылмалар һәм жир участогының аерым уңайлыклары (алмаштыру, каплау һәм башкалар);

капиталь булмаган төзелмә, корылмалар – Жир белән ныклы бәйләнеше булмаган төзелмә, корылмалар корылмалар һәм аларның конструктив характеристикалары аларның күченүен һәм (яисә) демонтажны һәм алга таба, төзелешләрнен, корылмаларның төп характеристикаларын үзгәртмичә һәм билгеләүгә тулысынча зыян китермичә жыюны (шул исәптән киосклар, лапаслар һәм башка шундый корылмалар, корылмалар) гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирә;

капиталь төзелеш объектын суту - капиталь төзелеш объектын жимерү (табигать күренешләре яисә өченче затларның хокукка каршы гамәлләре аркасында жимерелүдән тыш), капиталь төзелеш объектын, шул исәптән аның өлешләрен суту һәм (яисә) демонтажлау юлы белән бетерү;

рөхсәт ителгән файдалануның төп тәрләре - техник регламентларны үтәгәндә өстәмә рөхсәтсез аерым территориаль зонага (подзонага) карата шәһәр төзелеше регламентының "Рөхсәт ителгән файдалануның төп тәрләре" исемлегендә аларның исемнәрен атау нәтижәсендә рөхсәт ителгән эшчәнлек тәрләре (техник регламентлар - төзелеш нормалары һәм куркынычсызлык стандартлары, янғын куркынычсызлыгы кагыйдәләре, гражданнар оборонасы таләпләре һәм гадәттән тыш хәлләрне, башка мәжбүри таләпләр кабул ителгәнчегә кадәр);

Кагыйдәләрдән тайпылышлар – әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә конкрет жир кишәрлеге өчен санкцияләнгән, рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан - корылмаларның биеклегеннән, участокның төзелеш процентларыннан, төзелеш чигенүләреннән һәм башкалар, кишәрлекне әлеге кагыйдәләр нигезендә кече күләменнән, уңайсыз конфигурациядән, уңайсыз инженерлык-геологик һәм башка характеристикалардан файдалану мөмкинлеге булмауга бәйле рәвештә файдалану;

күчемсез милекне рөхсәт ителгән файдалану – шәһәр төзелеше регламенты нигезендә, кануннар нигезендә билгеләнгән күчемсез мәлкәттән файдалануга чикләүләр, шулай ук гавами сервитутлар белән күчемсез мәлкәттән файдалану;

капиталь төзелеш объектларын (линия объектларыннан тыш) реконструкцияләу - капиталь төзелеш объекты, аның өлешләре параметрларын (биеклеген, катлар санын, мәйданын, күләмен), шул исәптән өстәмә төзелеш, үзгәртеп кору, капиталь төзелеш объектын киңәйтү, шулай ук капиталь төзелеш объектының төзелеш корылмаларын алмаштыру һәм (яисә) торгызу, мондый конструкцияләрнең аерым элементларын курсәтелгән

элементларның элементлары һәм (яисә) торғызылуы шундай ук яисә башка яхшырта торған күрсәткечләренә алмаштырудан тыш;

линия объектларын реконструкцияләу - класс, категориясен һәм (яисә) башлангыч билгеләнгән күрсәткечләрне үзгәртүгә китерә торған линия объектлары яисә аларның участоклары (өлешләре) параметрларын үзгәртү яисә мондый объектларның бүленгән полосалары һәм (яисә) сак зоналары чикләрен үзгәртү таләп ителә;

шәхси сервитут - күчемсез мәлкәт объекты милекчесе белән сервитут билгеләүне таләп итүче зат арасында килешү яисә суд карары нигезендә билгеләнә торған чит жир кишәрлекеннән файдалану хокуки (сервитут билгеләмичә тәэммин ителә алмый торған кирәклө коммуникацияләрне һәм башка ихтияжларны узу, салу һәм эксплуатацияләу өчен;

гавами сервитут - Россия Федерациясе законы яисә башка норматив хокукий акты, Татарстан Республикасы норматив хокукий акты, Әлмәт муниципаль районның норматив хокукий акты белән билгеләнгән, жир кишәрлекен аерып алмыйча, чит жир кишәрлекеннән файдалану хокуки;

территория зonasы - жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә чикләр билгеләнгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән зона;

гомуми файдаланудагы территорияләр - аерым затлар даирәсе тоткарлыксыз файдаланыла торған территорияләр (шул исәптән мәйданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар);

территориаль планлаштыру - территорияләрне үстерүне планлаштыру, шул исәптән функциональ зоналар билгеләү, федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, жирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыруны билгеләү;

урам-юл чөлтәре - территорияләре, кагыйдә буларак, гомуми файдаланудагы территорииләр булган үзара бәйле территориаль коммуникация объектлары (мәйданнар, урамнар, машина юллары, яр буйлары, бульварлар) системасы;

шартлы рәвештә рәхсәт ителгән күчемсез мәлкәттән файдалану тәрләре - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлеге Кагыйдәләрдә әлеге эшчәнлек тәрләренең һәм объектларның исемнәрен, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә рәхсәт алу һәм техник регламентлар таләпләрен мәжбүри үтәү нәтиҗәсендә, әлеге Кагыйдәләрдә әлеге эшчәнлек тәрләренең һәм объектларның исемнәрен атаяу нәтиҗәсендә рәхсәт ителгән эшчәнлек тәрләре, объектлар;

территорияләрне тотрыкли үстерү - шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашырганда кешенең иминлекен һәм яшәешенең үңай шартларын тәэммин итү, хужалык һәм башка эшчәнлекнең әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысын чикләү һәм табигать ресурсларын әлеге һәм киләчәк буыннар мәнфәгатьләрендә саклауны һәм алардан нәтиҗәле файдалануны тәэммин итү;

планировка структурасы элементы - муниципаль районның жирлек, шәһәр округы яисә авылара территориясе өлеше (квартал, микрорайон, район һәм башка шундай элементлар). Планировка структурасы элементларының тәрләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә;

жир кишәрлекләрнән файдалану күрсәткечләре һәм капиталь төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләу параметрлары:

жир кишәрлекләренең индикаторында күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең индикаторлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү - шәһәр төзелеше регламенты нигезендә жир кишәрлекләре территориясенә урнаштырылырга мөмкин булган жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының (биналар һәм корылмаларның) индикатор физик характеристикалары;

төзелеш коэффициенты - биналар һәм корылмалар астында жир кишәрлеге мәйданына урнашкан мәйданының нисбәте (%);

территориядән файдалану коэффициенты (жир кишәрлеге территорииясенә карата) - жир кишәрлеге мәйданына караган барлык биналарның, корылмаларның, корылмаларның гомуми мәйданының нисбәте. Жир кишәрлекенең төзергә рөхсәт ителә торган биналарның, төзелешләренең, корылмаларның гомуми мәйданы шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән территорииядән файдалануның максималь коэффициенты мәғънәсен жир кишәрлеге мәйданы күрсәткеченә арттыру белән билгеләнә;

яшелләндерү коэффициенты (жир кишәрлеге территорииясенә карата) - яшел утыртмалар (газлар, чәчәкләр, куаклар, биек кәүсәле үсемлекләр) белән капланган жир кишәрлеге территориие өлеше;

бинаның, корылманың биеклеге - жирнең проект тамгасыннан алып яссы тубәненең индикаторы ноктасына кадәр үлчәнгән вертикаль буйлап ераклык яисе кыек тубәненең индикаторы ноктасына кадәр, төзелмәненең, корылманың индикаторы ноктасына кадәр.

Статья 2. Кагыйдәләрне керту, билгеләү һәм аның составы.

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның Сөләй авыл жирлегенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) - территориаль зоналар, шәһәр төзелеше регламентлары, әлеге Кагыйдәләрне куллану тәртибе һәм аларга үзгәрешләр керту тәртибе билгеләнә торган шәһәр төзелешен зоналаштыру документы.

Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациисе Жир кодексы, «Россия Федерациисенең жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, Россия Федерациисенең һәм Татарстан Республикасының башка законнары һәм норматив хокукий актлары, муниципаль берәмлекнең законнары һәм норматив хокукий актлары, һәм Әлмәт муниципаль районның Сөләй авыл жирлеге генераль планы нигезендә эшләнгән.

Кагыйдәләр тубәндәге максатларда эшләнгән:

1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыкли үстерү, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шартлар тудыру;

2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;

3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэммин итү;

4) инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның индикаторын нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән.

Әлеге Кагыйдәләр тубәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- кешеләрнең тормышы һәм сәламәтлеге иминлелеген тәэммин итү, биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын, әйләнә-тирә табигать мохитен һәм мәдәни мирас

объектларын саклап калу максатларында законнар нигезендә билгеләнгән техник регламентлар һәм башка мәжбүри таләпләр;

- шәһәр төзелешен проектлауның региональ һәм жирле нормативлары;
- жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу мәсьәләләре буенча башка норматив хокукий актлар белән.

Жирдән файдалануның һәм төзелешнең әлеге кагыйдәләре түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) аларны куллану һәм курсәтелгән кагыйдәләргә үзгәрешләр керту тәртибе;

2) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасын;

3) шәһәр төзелеше регламентлары.

Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен куллану һәм аларга үзгәрешләр керту тәртибе түбәндәгес нигезләмәләрне үз эченә ала:

1) жирле үзидарә органнары жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу түрүнда;

2) физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү түрүнда;

3) территорияне планлаштыру документларын әзерләү түрүнда;

4) жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру түрүнда;

5) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту түрүнда;

6) жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен җайга салу түрүнда.

Әлеге Кагыйдәләр Әлмәт муниципаль районның «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген көйләүче һәм контролъдә тотучы вазыйфаи затлар тарафыннан дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

Әлеге Кагыйдәләр Әлмәт муниципаль районның «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең бөтен территориясендә гамәлдә.

Статья 3. Шәһәр төзелешен җайга салу линиясе.

1. Шәһәр төзелешен җайга салу линиясе - кызыл линияләр; жир кишәрлекләре чикләре чикләреннән (төзелешне җайга салу линиясен дә кертеп) корылмаларның минималь чигенүләрен билгеләүче линияләр; территориаль зоналар чикләре; инженерлык-техник коммуникацияләр буенча гавами сервитутларның хәрәкәт зоналары чикләре, тартып алу зоналары чикләре, шул исәптән жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, корылмаларны сатып алу юлы белән, резервлау юлы белән; жир кишәрлекләреннән, биналардан, корылмалардан файдалануны чикләүче санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарның чикләре.

2. Шәһәр төзелешен җайга салу линиясе территорияләрне планлаштыру һәм ызанлау проектлары, шулай ук санитар-яклау зоналары проектлары, тарих һәм мәдәният һәйкәлләренең сак зоналары проектлары белән билгеләнә.

3. Шәһәр төзелешен җайга салу линиясе билгеләнгән тәртиптә территорияне планлаштыру документларын раслаганнан соң үтәлү өчен мәжбүри.

Статья 4. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану.

1. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булу чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы белән билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

- жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренен бер территориаль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;

- Сөләй авыл жирлегенең генераль планы белән билгеләнгән функциональ зоналарының һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

- территориаль зоналарның төрләре;
- мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше регламенты жир кишәрлекләренең хокукий режимын билгели, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган бәтен нәрсә кебек үк, һәм аларны төзү һәм капиталь төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында файдаланыла.

Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булыу шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләрене һәм капиталь төзелеш объектларына тигез дәрәҗәдә кагыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче жир кишәрлекләренең кагылмыый:

1) Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торғызу, ремонтлау һәм җайламналар эчтәлеге, параметрлары турында карар кабул ителгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары биләгән объектлар;

4) файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

Тарихи жирлекләр территорияләренә, истәлекле урыннарга, дәвалаусавыктыру урыннары жирләренә һәм курортларга, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары махсус икътисадый зоналар һәм социаль-икътисадый үсеше алдан билгеләнә торган территорияләр чикләрендә урнашкан авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр, авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындағы авыл хужалыгы жирләре, авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр жирләр өчен авыл хужалыгы жирләре, жир кишәрлекләре өчен билгеләнми.

Урман фонды жирләреннән торак пунктлар чикләренә кертелгән жир кишәрлекләренең карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгәнчә, мондый жир кишәрлекләре, урман законнары нигезендә шәһәр урманнарыннан

файдаланганда билгелөнгөн чикләүлөрне исәпкә алып, файдаланыла (2016 елның 1 гыйнварына кадәр гражданнарга яисә юридик затларга бирелгөн яисә хокуклары 2016 елның 1 гыйнварына кадәр барлықка килгән яисә аларны торак пункт чикләренә керткәнчे билгеләү урманнардан файдалану белән бәйле булмаган күчемсез мөлкәт объектлары урнашкан урман кишәрлекләреннән тыш).

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы қагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жир кишәрлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары яисә жирле үзидарәнен вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Махсус икътисадый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән файдалану махсус икътисадый зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан билгеләнә.

5. Шәһәр төзелеше регламенты үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре;

2) рәхсәт ителгән файдалану параметрлары - жир кишәрлекләренең инчик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең инчик параметрлары;

3) жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

4) территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм, шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зonasы чикләрендә территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру каралган очракта, күрсәтелгән объектларның халык өчен территориаль файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре.

6. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре;

2) файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләре;

3) рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә карата ёстәмә буларак кына һәм файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләренә карата да рәхсәт ителә торган һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла торган ярдәмче төрләре.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләрен билгеләү һәр территориаль зонага карата мәжбүри кулланылырга тиеш, аңа карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның бер төрен мондый файдалануның башка төренә үзгәртү, техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмчел төрләре, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, ёстәмә рәхсәтсез һәм килештерүләрсез мөстәкыйль сайланы.

Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турындағы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә

7. Күчемсез милекне рәхсәт ителгән файдалануны тәэммин итә торган төзекләндеру объектлары, инженерлык-техник объектлар, корылмалар һәм коммуникацияләр, аларның техник регламентларына туры килү шарты белән, һәрвакыт рәхсәт ителә (ә алар үз көченә көргөнчегә кадәр - «Техник жайга салу турында» Федераль закона һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлештә норматив техник документлар булып тора).

8. Планировка структурасының бер яисә берничә элементы территориясе чикләрендә капиталь төзелеш объектларының эшләвен һәм аларны нормаль эксплуатацияләүне тәэммин итү өчен билгеләнгән инженер-техник объектлар, корылмалар, аларның урнашуы санитар-яклау, башка яклау зоналарын билгеләп, аерым жир кишәрлеге таләп итә, территорияне планлаштыру документлары белән билгеләнә.

9. Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенен 2020 елның 10 ноябрендәге П/0412 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рәхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә, регламентлар составында санап үтегендә рәхсәт ителгән файдалану төрләрен карап тоту, линия объектын (гомуми файдаланудагы тимер юлларыннан һәм гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан тыш) урнаштыруны һәм эксплуатацияләүне, саклагыч корылмалар (утыртмалар), мелиорация объектларын, антлы-мачта корылмаларын, мәгълүмати һәм геодезик билгеләр урнаштыруны аерым курсәтмичә генә рәхсәт итә.

10. Жир участокларының ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы;

2) биналарны, корылмаларны урнаштыру рәхсәт ителә торган урыннарны билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, алардан читтә биналар, төзелешләр, корылмалар төзү тыелган;

3) катларның чикле саны яисә биналарының, корылмаларның чикле биеклеге;

4) жир кишәрлеге чикләрендә төзелгән төзелешнең максималь проценты, ул жир кишәрлекенең барлык мәйданына карата төзелеп бетәргә мөмкин булган суммар мәйданының нисбәте буларак билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентында билгеле бер территориаль зонага карата жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы, һәм (яисә) рәхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең 2 - 4 пунктларында каралган ин чик параметрлары билгеләнмәгән очракта, турыдан-туры шәһәр төзелеше регламентында әлеге территориаль зонага карата жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, рәхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары билгеләнергә тиеш түгел дип күрсәтелә.

Рөхсәт ителгән төзелешнең индикаторлары 2 - 4 пунктларында күрсәтелгән күрсәткечләр белән беррәттән, шәһәр төзелеше регламентында капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү рөхсәт ителгән төзелешнен, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен башка индикаторлары да билгеләнергә мөмкин.

Һәр территориаль зонага карата күрсәтелгән үлчәмнәр һәм параметрлар, аларның ярашуы билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентларының таләпләре Әlmәt муниципаль районның «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә барлык шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләрен үтәү өчен мәжбүри.

Статья 5. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Физик һәм юридик затларның жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча каарлар кабул итүдә катнашуы.

1. Әлгеге Кагыйдәләр, аларның составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертеп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук хакимият органнары һәм идарә органнары вазыйфаи затлары, шулай ук жирле үзидарә органнары тарафыннан шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарның үтәлешен тикшереп торучы органнар өчен ачык булыш тора.

2. Башкарма комитет әлгеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген тубәндәгә юллар белән тәэммин итә:

- жирле массакүләм мәгълүмат чараларында әлгеге Кагыйдәләрне бастырып чыгару

- Әлгеге Кагыйдәләрне Әlmәt муниципаль районның «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге сайтында яисә Әlmәt муниципаль районның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру.

3. Гражданнар гамәлдәге законнар һәм әлгеге Кагыйдәләр нигезендә жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча каарлар кабул итүдә катнашырга хокуклы.

4. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыруда гражданнының, аларның берләшмәләренең һәм юридик затларның катнашу тәртибе Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы норматив хокукий актлары, Әlmәt муниципаль районның муниципаль һәм башка хокукий актлары, жирле үзидарә органнарның муниципаль һәм башка актлары белән билгеләнә.

Статья 6. Кагыйдәләрне бозган өчен җаваплылык.

1. Әлгеге Кагыйдәләрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актлары нигезендә җаваплы булалар.

2 бүлек. Жирдән файдалану һәм төзелешләр буенча барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрдә катнашучылар.

Статья 7. Объектлар һәм шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре субъектлары.

1. Әlmәt муниципаль районның «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре объектлары тубәндәгеләр:

- «Әlmәt муниципаль районы» муниципаль берәмлекенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренең территориияләре чикләрен билгеләү

hәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындағы 9-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән чикләрдәге жирлек территориясе (кертелгән Татарстан Республикасы законнары белән үзгәрешләр белән);

- «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорияләре;
- жир-мәлкәт комплекслары;
- жир кишәрлекләре;
- Капиталь төзелеш объектлары.

2. Шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләренең субъектлары булып Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары, муниципаль берәмлекләр, физик hәм юридик затлар тора.

2.1. Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары, муниципаль берәмлекләр исеменнән шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләрендә тиешенчә Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары үз компетенцияләре чикләрендә чыгалар.

3. Шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләренең барлық субъектлары Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе законнары hәм шәһәр төзелеше эшчәnlеге өлкәсендә Татарстан Республикасы законнары таләпләрен, алар нигезендә кабул ителгән законлы норматив хокукий актлар, техник регламентлар, төзелеш hәм башка маxsus нормалар hәм кагыйдәләр таләпләрен, әлеге Кагыйдәләр таләпләрен, Әlmәt муниципаль районы уставы, Әlmәt муниципаль районы референдумында кабул ителгән хокукий актларын, Әlmәt муниципаль районы Советының, Әlmәt муниципаль районы башлыгының муниципаль hәм башка хокукий актларын, Әlmәt муниципаль районнының Сөләй авыл жирлеге Уставын, Әlmәt муниципаль районнының Сөләй авыл жирлеге референдумында кабул ителгән хокукий актларын, шәһәр төзелеше эшчәnlеге турындағы законнар hәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә кабул ителгән Әlmәt муниципаль районнының Сөләй авыл жирлеге Советы hәм Әlmәt муниципаль районнының Сөләй авыл жирлеге башлыгы муниципаль hәм башка хокукий актларын үтәргә тиеш.

Статья 8. «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалану hәм төзелешне җайга салуны гамәлгә ашыручи жирле үзидарә органнары hәм вазыйфаи затлары.

Әlmәt муниципаль районнының «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалануны hәм төзелешне җайга салуны жирле үзидарәнең тубәндәге органнары hәм вазыйфаи затлары гамәлгә ашыра:

- 1) Әlmәt муниципаль районы башлыгы;
- 2) Әlmәt муниципаль районы Советы;
- 3) Әlmәt муниципаль районы башкарма комитеты.

Авыл жирлеге территориясендә шәһәр төзелеше документациясен әзерләү hәм жирдән файдалануны hәм төзелешне җайга салу өлешендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон hәм «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлendәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Әlmәt муниципаль районнының Сөләй авыл жирлеге Уставы, башка муниципаль хокукий актлар нигезендә билгеләнә.

Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча мөнәсәбәтләрне җайга салу өлкәсендә муниципаль районнарның жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- 1) жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару қагыйдәләре проектын әзерләү һәм аларга үзгәрешләр кертү турында карап кабул итү;
- 2) территорияләрне планлаштыру документларын әзерләү турында караплар кабул итү;
- 3) территорияләрне планлаштыру документларын раслау;
- 4) жирдән файдалану һәм төзелеш қагыйдәләрен раслау, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару қагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне раслау;
- 5) шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау;
- 6) капиталь төзелеш объектларыннан яисә жир кишәрлекеннән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бирү турында караплар кабул итү;
- 7) рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрларыннан тайпылуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында караплар кабул итү;
- 8) төзелгән территорияләрне үстерү турында караплар кабул итү;
- 9) кануннарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау турында караплар кабул итү;
- 10) жирлекләр территорияләрендә урнашкан капиталь төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр бирү;
- 11) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 7 өлешендәге 2 пунктында, 51.1 статьясындагы 8 өлешенең 3 пунктында һәм 55 статьясындагы 19 өлешенең 5 пунктында караплан мөрәҗәгатьләрене авыл жирлекләре территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләрендә индивидуаль торак төзелеше объектларын, бакча йортларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда хәбәрнамәләр юллау;
- 12) үзбелдекле корылманы жимерү турында яисә рөхсәтсез корылманы жимерү турында карап кабул итү яисә аны, гражданлык законнарында караплан очракларда, жирдән файдалану һәм төзелеш қагыйдәләрендә, территорияне планлаштыру документларында билгеләнгән рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү, яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда билгеләнгән капиталь төзелеш объектлары параметрларына мәжбүри таләпләр белән туры китерү (алга таба - билгеләнгән таләпләргә туры китерү), гражданлык законнарында караплан очракларда, ирекле корылманы жимерү яисә аны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында караплан очракларда билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында карап кабул итү.
- 13) максатчан билгеләнеш буенча файдаланылмый торган яисә Россия Федерациясе законнарын бозып файдаланыла торган жир кишәрлекен тартып алу турында карап кабул итү.
- 14) жирле үзидарәненең башкарма органнары карамагына гамәлдәге законнар нигезендә карый торган жирдән файдалану һәм төзелешнең башка мәсьәләләре.

Статья 9. Жирдән файдалану һәм төзелеш комиссиясе.

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның Әлмәт шәһәреннән һәм Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның авыл жирлекләреннән файдалану һәм төзелеш қагыйдәләренә үзгәрешләр кертү

комиссиясе (алга таба - Комиссия) әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертуне тәэммин итү, килештерү һәм тикшерү, жирлек территорияләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәрне карау һәм әзерләү, шулай ук жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү һәм Әlmәt муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе каршындагы дайми эшләүче консультатив орган (алга таба - башкарма комитет житәкчесе) тарафыннан төзелә.

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге Кагыйдәләр, Әlmәt муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе раслаган Комиссия турындагы нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия:

- гавами тыңлаулар уздыруны оештыра;
- жир кишәрлекеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турындагы гаризаны карый;
- рәхсәт ителгән төзелешнәң чикле параметрларыннан читкә тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт бирү турындагы гаризаны карый;
- үзгәрешләр керту турында яки үзгәрешләр керту хакында тәкъдимнәрне кире кагу турында башкарма комитет житәкчесенә тәкъдимнәр әзерли;
- әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә ашыруга һәм куллануга бәйле муниципаль хокукый актлар, башка документлар проектларын әзерләүне оештыра;
- кирәклө мәгълүматны соратып ала;
- башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 10. Ижтимагый фикер алышулар, гавами тыңлаулар.

1. Жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләренең тормыш эшчәнлеге, хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үңай шартларга гражданнар хокукларын үтәү максатларында генераль планнар проектлары, жирләрдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне ызанлау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, курсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертуне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлекен яки капитал төзелеш объектын шартлы рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт бирү турындагы карап проектлары, муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы норматив хокукый акты нигезендә һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезләмәләрен исәпкә алып, капитал төзелеш объектларын (алга таба - әлеге статьяда-проектлар) рәхсәт ителгән төзелешнәң, үзгәртеп коруның ин чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт бирү турындагы карап проектлары буенча Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш, ижтимагый фикер алышулар яисә ачык тыңлаулар үткәрелә.

2. Генераль планнарның проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләрне ызанлау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, курсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертуне күздә тоткан проектлар буенча жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар булып әлеге проектлар әзерләнгән территориядә дайми яшәүче гражданнар, әлеге территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре һәм (яисә) аларда

урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләре, шулай ук күрсәтелгән капиталъ төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарның хокук ияләре тора.

3. Жир кишәрлекен яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бири турындагы карар проектлары, капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнен, реконструкцияләүнен чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бири турындагы карар проектлары буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларында яки гавами тыңлауларында катнашучылар булып, территориаль зона чикләрендә (аның чикләрендә жир кишәрлекен яки капиталъ төзелеш объекты урнашкан, аларга карата әлеге проектлар әзерләнгән) дайми яшәүче гражданнар тора., әлеге территориаль зона чикләрендә булган жир кишәрлекләренең һәм (яки) аларда урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокуклары ияләре, әлеге проектлар әзерләнгән, мондый жир кишәрлекләренең ия булучылар, капиталъ төзелеш объектының бер өлеше булган биналарга ия булучылар, аңа карата әлеге проектлар әзерләнгән, ә шуларга карата әлеге проектлар әзерләнгән, ә мондый жир кишәрлекләренең ия булучылар, капиталъ төзелеш объектының бер өлеше булып торучы биналар хокуына ия булучылар, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясындагы З өлешендә каралган, шулай ук әлеге проектларны гамәлгә ашыру нәтижәсендә әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясау куркынычы янаган жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектлары хокуына ия булучылар.

4. Иҗтимагый фикер алышуларны уздыру процедурасы түбәндәге этаплардан тора:

- 1) иҗтимагый фикер алышулар башлану турында хәбәр итү;
- 2) иҗтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә жирле үзидарә вәкаләтле органының рәсми сайтында (алга таба - сайт) һәм (яки) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрен кулланып жәмәгатьчелек фикер алышуларын үткәрүне тәэммин итүче дәүләт яки муниципаль мәгълүмат системасында (алга таба - «Интернет» челтәре), йә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең тәбәк порталында (алга таба-әлеге статьяда) урнаштыру (алга таба - "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәре), йә дәүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәтүләрнең региональ порталында (алга таба-әлеге статьяда) - мәгълүмати системалар) һәм мондый проект экспозицияләрен һәм экспозицияләрен ачу;

- 3) иҗтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен үткәрү;

- 4) иҗтимагый фикер алышулар беркетмәсен әзерләү һәм рәсмиләштерү;

- 5) иҗтимагый фикер алышулар нәтижәләре турында бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

5. Гавами тыңлауларны уздыру процедурасы түбәндәге этаплардан тора:

- 1) гавами тыңлаулар башлану турында белдерү;

- 2) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны рәсми сайтта урнаштыру һәм мондый проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен ачу;

- 3) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен үткәрү;

- 4) гавами тыңлауларда катнашучыларның жыелышларын яисә жыелышларын үткәрү;

- 5) гавами тыңлаулар беркетмәсен әзерләү һәм рәсмиләштерү;

6) гавами тыңлаулар нәтижәләре түрүнда бәяләмә өзөрләү һәм бастырып чыгару.

6. Жәмәгатьчелек фикер алышулары яки ачық тыңлаулар башлану түрүнда хәбәр итү үз эченә алырга тиеш:

1) ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект түрүнде мәгълүмат һәм мондый проектка карата мәгълүмати материаллар исемлеге;

2) ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә ачық тыңлауларын үткәру тәртибе һәм вакытлары түрүнде мәгълүмат;

3) жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле экспозициянең яисә проект экспозицияләренең урыны, ачылу датасы түрүнде, мондый проектның экспозициясен яки экспозицияләрен үткәру сроклары түрүнде, күрсәтелгән экспозицияләрне яки экспозицияләрне карау мөмкин булған көннәр һәм сәгатьләр түрүнде мәгълүмат;

4) ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучылар тарафыннан проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләрне керту тәртибе, вакыты һәм формасы түрүнде мәгълүмат.

7. Ижтимагый фикер алышуларның башлануы түрүнде хәбәрнамәдә шулай ук ижтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле сайт түрүнде мәгълүмат һәм аңа карата мәгълүмати материаллар урнаштырылачак, анда мондый проект һәм аңа мәгълүмати материаллар урнаштырылачак, аларны кулланып ижтимагый фикер алышулар уздырылачак. Гавами тыңлаулар башлану түрүнде хәбәрнамәдә шулай ук гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект һәм аңа мәгълүмати материаллар, жыелыштарны яки жыелыштарны үткәру датасы, вакыты һәм урыны түрүнде мәгълүмат урнаштырылачак сайт түрүнде мәгълүмат булырга тиеш.

8. Ижтимагый фикер алышулар яки гавами тыңлаулар башлану түрүнде белдерү:

1) сайтта яки мәгълүмати системаларда жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект урнаштырылган көнгө кадәр жиде көннән дә соңға калмыйча, муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, шулай ук муниципаль хокукий актларда, бүтән массакүләм мәгълүмат чараларында каралған очракта, бастырып чыгарылырга тиеш;

2) жирле үзидарә органы бинасы янында, гражданнарның массакүләм жыелу урыннарында һәм әлеге статьяның З өлешендә күрсәтелгән территориаль зоналар һәм (яки) жир кишәрлекләре чикләрендә тиешле проектлар өзөрләнгән территорияләрдә һәм (яисә) территориаль зоналар һәм (яисә) жир кишәрлекләре чикләрендә жәмәгать фикер алышуларын һәм гавами тыңлауларын үткәрүгә вәкаләтле вәкил бинасы янында жиһазландырылган мәгълүмат стендларында (алга таба-жирле үзидарә органнары - ижтимагый фикер алышулар (гавами тыңлаулар) үткәрелә торган территория, ижтимагый фикер алышуларда катнашучыларның курсәтелгән мәгълүматка үтемлелеген тәэммин итә торган башка ысууллар белән.

9. Ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны урнаштыруның бөтен чоры дәвамында мондый проект экспозицияләре яки экспозицияләре үткәрелә. Экспозиция эше барышында экспозициягә килүчеләргә консультация бири, ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект түрүнде мәгълүмати материаллар тарату оештырылырга тиеш.

Экспозициягэ килүчеләргэ консультация бирү жирле үзидарә органының яисә ул төзегән коллегиаль кинәшмә органы (алга таба - иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы) һәм (яисә) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны эшләүче вәкилләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

10. Иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм ача карата мәгълүмати материалларны урнаштыру һәм мондый проект экспозициясен яки экспозицияләрен урнаштыру чорында тәңгәлләштерүне узган иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучылар мондый проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм исқәрмәләр кертергә хокуклы:

1) сайт яки мәгълүмати системалар аша (ижтимагый фикер алышулар уздырылган очракта);

2) гавами тыңлауларда катнашучыларның жыелышларын яисә жыелышларын уздыру барышында (гавами тыңлаулар үткәрелгән очракта) язма яисә телдән;

3) иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручи адресына язма рәвештә яисә электрон документ формасында;

4) иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләрнең китабында (журналында) исәпкә алу юлы белән.

11. Тәкъдимнәр һәм исқәрмәләр, әлеге статьяның 15 өлешендә каралган очрактан тыш, иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручи тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш.

12. Иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучылар идентификацияләу максатларында үзләре турында белешмәләрне (фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), туган көнен, яшәү (теркәлү) урынын - физик затлар өчен; исеме, Төп дәүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресы - юридик затлар өчен), мондый белешмәләрне раслый торган документлар күшүп тапшыралар. Тиешле жир кишәрлекләренә һәм (яисә) аларда урнашкан капиталь төзелеш объектларына һәм (яисә) курсәтелгән капиталь төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарга хокук ияләре булган иҗтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучылар шулай ук курсәтелгән капиталь төзелеш объектларының бер өлеше булган шундый жир кишәрлекләре, капиталь төзелеш объектлары, капиталь төзелеш объектларының, биналар турында белешмәләр тапшыра, күчемсез мәлкәтнен бердәм дәүләт реестрыннан һәм мондый жир кишәрлекләренә, капиталь төзелеш объектларына, биналарга аларның хокукларын билгели яисә раслый торган башка документлар тапшыра..

13. Иҗтимагый фикер алышуларында катнашучылар турында (фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), туу датасы, яшәү (теркәү) урыны адресы - физик затлар өчен; исеме, төп дәүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресы - юридик затлар өчен) белешмәләрне раслаучы документлар тапшыру таләп ителми, әгәр әлеге затлар иҗтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проектка яисә мәгълүмат системаларының рәсми сайты яисә мәгълүмат системалары ярдәмендә (әлеге белешмәләрнең рәсми сайтта яисә мәгълүмат системаларында булуы шарты белән) кагылышлы тәкъдимнәр һәм исқәрмәләр керткән булса. Шул ук вакытта белешмәләрне раслау өчен бердәм идентификация һәм аутентификация системасы файдаланылырга мөмкин.

14. Иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучыларның шәхси мәгълүматларын эшкәрту «Шәхси мәгълүматлар

турында» 2006 елның 27 июлендеге 152-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып башкарыла.

15. Тәкъдимнәр һәм искәрмәләр жәмәгать тыңлауларында катнашучылар тарафыннан дөрес булмаган белешмәләр бирү фактын ачыклау очрагында каралмый.

16. Ижтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыручи тарафыннан жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда, жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның барысына да тигез керү тәэммин ителә (шул исәптән ижтимагый фикер алышуларны уздырганда Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиите органнарының, жирле үзидарә органнарының, аларга буйсынган оешмаларның рәсми сайтына, мәгълүмат системаларына һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәтүнең күп функцияле үзәкләрендә һәм (яисә) биналарында керү мөмкинлеге бирү юлы белән).

17. Сайт һәм (яки) мәгълүмат системалары мөмкинлекне тәэммин итәргәтиеш:

1) ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар тарафыннан кертелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләрнең сайттагы һәм (яки) мәгълүмати системалардагы чагылышның тулылығын һәм дөреслеген тикшерү;

2) ижтимагый фикер алышуларның нәтижәләре, ижтимагый фикер алышуларда катнашучыларның саны турында мәгълүмат бирү.

18. Ижтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыручи ижтимагый фикер алышулар яисә ачык тыңлаулар беркетмәсен өзерли һәм рәсмиләштерә, анда күрсәтелә:

1) ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар беркетмәсен рәсмиләштерү датасы;

2) ижтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлаулерны оештыру туринда мәгълүмат;

3) ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар башлану туринда басылып чыккан хәбәрдә булган мәгълүмат, аны бастырып чыгару датасы һәм чыганагы;

4) жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре кабул ителгән срок туринда, аның қысаларында жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уткәрелә торган территория туринда мәгълүмат;

5) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучылар булган һәм дайими яшәүче гражданнарының тәкъдимнәренә һәм искәрмәләренә бүленеп, һәм ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре, ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре.

19. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсенә жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар исемлеген күшүп бирелә, ул үз эченә жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда катнашучылар туринда белешмәләрне (фамилиясен, исемен, атасының исемен (булса), туган көнен, яшәү (теркәлү) урынын, физик затлар өчен; атамасы, төп дәүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресын) үз эченә ала.

20. Ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралган проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр көрткән ижтимагый фикер

алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучы катнашучы тарафыннан кертелгән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне үз эченә алган жәмәгать фикер алышулары беркетмәсеннән өзөмтә алышура хокуклы.

21. Ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның беркетмәсе нигезендә жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны оештыручи ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның нәтижәләре турында бәяләмә өзөрләүне гамәлгә ашыра.

22. Ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәдә күрсәтелергә тиеш:

1) ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә рәсмиләштерү датасы;

2) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралған проектның исеме, жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашкан жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның саны турында белешмәләр;

3) ижтимагый фикер алышулар яисә ачық тыңлаулар протоколы реквизитлары, аның нигезендә ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә өзөрләнгән;

4) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәренә һәм искәрмәләренә ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучылар булған һәм дайими яшәүче гражданнарның тәкъдимнәренә һәм искәрмәләренә бүленеп, кертелгән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрен эчтәлек, жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре. Берничә ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучылар тарафыннан бер үк тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертелгән очракта, мондый тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне гомумиләштерү рәхсәт ителә;

5) ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручының ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар тарафыннан кертелгән фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны исәпкә алуның максатка ярашлылығы яисә максатка ярашсызлығы турында дәлилләнгән тәкъдимнәре һәм ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча нәтижәләр.

23. Ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм сайтта һәм (яки) мәгълүмат системаларында урнаштырыла.

24. Муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән әлеге кодекс нигезләмәләре нигезендә билгеләнә:

1) проектлар буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын оештыру һәм уздыру тәртибе;

2) ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручи;

3) жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны үткәрү вакыты;

4) сайт һәм (яки) мәгълүмат системалары;

5) ижтимагый фикер алышуларның яисә ачық тыңлауларның башлануы турында хәбәр итү урнаштырылган мәгълүмат стендларына карата таләпләр;

6) ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның башлануы турында хәбәр итү формасы, ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның беркетмәсен өзөрләү һәм формасы, ижтимагый фикер

алышуларның яисә гавами тыңлауларның нәтижәләре түрүнда бәяләмә әзерләу тәртибе һәм формасы;

7) иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясен үткәру тәртибе, шулай ук жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләргә консультация бирү тәртибе.

25. Иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре түрүнда бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр территорияләрне төзекләндөрү кагыйдәләре проектлары буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру срокы муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм кимендә бер айдан һәм өч айдан артык була алмый.

З бүлек. Кагыйдәләр гамәлгә кергәнче барлыкка килгән күчемсез милектән файдалану хокуклары.

11 Статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы Гомуми нигезләмәләр.

1. Элеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче кабул ителгән «Сөләй авыл җирлеге» муниципаль берәмлекенең җирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча муниципаль һәм башка хокукий актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлешендә кулланыла.

2. Элеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче, физик һәм юридик затларга бирелгән төзелешкә рәхсәтләр гамәлдә була.

3. Элеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче законлы нигезләрдә булган күчемсез милек объектлары яисә әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәнче әлеге объектларга туры килмәгән очракта әлеге кагыйдәләргә туры килми:

1) тиешле территориаль зоналар өчен рәхсәт ителгән буларак аталмаган куллану тәре (төрләре) бар;

2) тиешле территориаль зоналар өчен рәхсәт ителгән, әмма санитар-саклау зоналарында һәм су саклау зоналарында урнашкан, тиешле объектларны урнаштыру каралмаган куллану тәре (төрләре) бар;

3) азрак Параметрларга (җир кишәрлекләренең мәйданы һәм линия күләмнәре, корылмаларның кишәрлек чикләреннән чигеннән чигенә) яки күбрәк (төзелешнең тығызылыгы - төзелешнең биеклеге/катлылыгы, төзелеш проценты, җир участогын куллану коэффициенты) ия.

4. Элеге статьяның 3 өлешендә курсәтелгән күчемсез милек объектларыннан файдалану әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезендә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындағы 8-10 өлешләре нигезендә билгеләнә:

1) капитал төзелеш объектлары яисә җир кишәрлекләре, рәхсәт ителгән файдалану төрләре, шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган ин чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм ин чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган җир кишәрлекләре, капитал төзелеш объектларының кеше гомере һәм сәламәтлеге өчен, әйләнә-тирә мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклардан тыш, аларны шәһәр төзелеше регламентына яраклаштыру срокын билгеләмичә файдаланылырга мөмкин;

2) Элеге статьяның 4 өлешендәге 1 пунктчасында курсәтелгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү бары тик мондый объектларны шәһәр

төзелеше регламентына туры китерү яисә рөхсәт ителгән төзелешнен, реконструкциянең чик параметрларына туры килмәүне киметү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану тәрләрен үзгәрту аларны шәһәр төзелеше регламенты белән билгеләнгән жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану тәрләренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин;

3) әлеге статьяның 4 өлешендәге 1 пунктчасында күрсәтелгән жир участокларын һәм капитал төзелеш объектларын куллану кеше гомере яки сәламәтлеге өчен, әйләнә-тире мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч һәм куркыныч булса, федераль законнар нигезендә мондый жир участокларын һәм объектларны куллануга тыю салынырга мөмкин;

5. Жир кишәрлекләрен үз белдеген белән шәғыльләнү, үз белдеген белән биләгән жир кишәрлекләрен файдалану, үз белдеген белән төзү, үз белдеген белән төзелмәләрне куллану турыйнагы мәнәсәбәтләр гамәлдәге законнар белән жайга салына.

Статья 12. Кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектларын куллану һәм төзелеш үзгәрту.

1. 11 статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән, шулай ук әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәннән соң әлеге кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектлары аларны әлеге кагыйдәләргә туры китерү вакытын билгеләмичә генә кулланыла ала.

Бер үк вакытта әлеге кагыйдәләргә дә, техник регламентларга да (ә билгеләнгән тәртиптә алар үз көченә кергәнчे – «техник жайга салу турыйнда» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килмәгән өлешендә) капитал төзелеш объектлары (аларның яшәеше һәм сәламәтлеге, әйләнә-тире мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч) туры килми. Бу объектларга карата, федераль законнар нигезендә, аларны куллануны дәвам итүгә тыю йәкләнергә мөмкин.

2. Әлеге кагыйдәләргә туры килми торган капитал төзелеш объектларының тәрләрен һәм аларны куллануның интенсивлыгын, төзелеш параметрларын үзгәрту юлы белән гамәлгә ашырыла торган барлык үзгәрешләре аларны әлеге кагыйдәләргә туры китерү юлы белән генә башкарылырга мөмкин.

Әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 өлешенең 1, 2 пунктларында курсәтелгән капитал төзелеш объектларының мәйданын һәм төзелеш күләмен арттырырга рөхсәт ителми. Бу объектларда, кулланыла торган технологияне техник регламентларда билгеләнә торган куркынычсызлык таләпләренә туры китермичә, житештерү эшчәнлеге күләмнәрен һәм интенсивлыгын арттыру рөхсәт ителми (ә билгеләнгән тәртиптә «техник жайга салу турыйнда» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә, норматив техник документлар үз көченә кергәнчे).

Әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 пунктында курсәтелгән, әлеге кагыйдәләргә туры килми торган, төзелеш параметрлары буенча (норматив үтү мөмкинлеген кыенлаштыра яки блоклый торган, мәйданнан һәм биеклектән рөхсәт ителгән чикләр белән чагыштырганда h.b.) капитал төзелеш объектлары мондый объектларының әлеге кагыйдәләргә туры килмәве дәрәжәсен арттырмаган очракта хуплана һәм кулланыла. Төзелешкә рөхсәтнамә нигезендә башкарыла торган әлеге объектларга карата гамәлләр

мондый объектларның әлеге кагыйдәләргә туры килмәвен бетерүгө юнәлдерелергә тиеш.

Әлеге кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милекне башка тиешле куллану төренә үзгәрту рәхсәт ителми.

4 бүлек. Жир участогын яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт. Капиталь төзелеш объектларын төзүнөң, реконструкцияләүнөң ин чик параметрларыннан читләштерүгө рәхсәт.

Статья 13. Жир участогын яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт бири.

1. Жир кишәрлеген яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт бири белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба - шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт) шартлы рәхсәт бири турында гаризаны комиссиягә жибәрә. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бири турындагы гариза «Электрон имза турында» 2011 елның 6 апрелендәге № 63-ФЗ Федераль закон таләпләренә туры китереп, электрон имза белән имзаланган электрон документ формасында жибәрелергә мөмкин. (алга таба-электрон имза белән имзаланган электрон документ).

2. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бири турындагы карап проекты жәмәгать фикер алышуларында яки Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә уткәрелә торган гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Жир кишәрлеген яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалану төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булса, жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар мондый тискәре йогынты куркынычына дучар булган жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары хокуклары ияләре катнашында уткәрелә.

3. Иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручи, әлеге рәхсәт белән гомуми чикләре булган жир кишәрлегенә ия булган, әлеге рәхсәт сорала торган капиталь төзелеш объектларының хокук ияләренә һәм әлеге рәхсәт соратып алына торган жир кишәрлегенә ия булучыларга һәм биналарга ия булучыларга карата шартлы рәвештә рәхсәт ителгән жир кишәрлекеннән файдалану хокуына рәхсәт бири турындагы карап проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын үткәрү турында хәбәр жибәрә., капиталь төзелеш объектының бер өлеше булып тора, ача карата әлеге рәхсәт сорала. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бири турындагы гаризасы кергән көннән алып жиде эш көненнән дә соңга калмыйча жибәрелә.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә бастырылганчы аларны уздыру турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын үткәрү вакыты муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм бер айдан да артмаска тиеш.

5. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бири турында карап проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә комиссия шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бири яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту

турында тәкъдимнәр өзөрли, кабул ителгән каарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны район башлыгына жибәре.

6. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр нигезендә район башлыгы мондый рекомендацияләр кергән көннән өч көн эчендә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында Каар кабул итә. Күрсәтелгән каар муниципаль хокукый актларны, башка мәгълүматны бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм «Интернет»мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль берәмлек сайтында (муниципаль берәмлек сайты булганда) урнаштырыла.

7. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы каар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яки гавами тыңлауларын оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнарны мондый рәхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат түли.

8. Капиталь төзелеш объектының жир участогыннан яисә объектыннан шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төре шәһәр төзелеше регламентына жәмәгать фикер алышулары яки физик яки юридик зат инициативасы буенча шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү белән кызыксынучы гавами тыңлаулар үткәргәннән соң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту өчен билгеләнгән тәртиптә кертелсә, мондый затка шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү турындагы каар ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә генә кабул ителә.

9. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимиите башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан үз белдеге белән төзелгән корылманы ачыклау турында жирле үзидарә органына хәбәр кергән көннән башлап мондый төзелеш урнашкан жир кишәрлекенә карата файдалануның шартлыча рәхсәт бирү рәхсәт ителми яисә мондый корылманы сүтүгә яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү өчен рәхсәт бирү рәхсәт ителми, моңа жирле үзидарә органы тарафыннан әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча дәүләт хакимиите башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, алар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм әлеге хәбәрнамә килгән очраклар керми, ирекле төзелеш билгеләре булмау яисә ирекле төзелеш билгеләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы дәгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту яисә аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы суд каарының законлы көченә керүе хакында белдерү жибәрелде.

10. Физик яки юридик зат шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турындагы каарны суд тәртибендә бәхәсле дип игълан итәргә хокуклы.

Статья 14. Рәхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен иң чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт алу тәртибе.

1. Күләме шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән минималь жир кишәрлекләренең минималь күләмнәреннән ким булган йә төзелеш өчен уңайсыз булган конфигурация, инженер-геологик яки башка характеристикалар булган жир кишәрлекләре хужалары рәхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш

объектларын үзгәртеп коруның чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

1.1. Жир кишәрлекләренә ия булучылар, әгәр мондый кире кагу рөхсәт ителгән төзелеш объектларының бер яки берничә чик параметрларын бер тапкыр үзгәрту, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше Регламенты тарафыннан билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында ун проценттан да артмаган булса, капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнен, үзгәртеп коруның чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнен чик параметрларыннан аерым жир участогы өчен техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә читләштерү рөхсәт ителә.

3. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнен, реконструкцияләүнен чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт алу белән кызыксынган зат комиссиягә мондый рөхсәт бирү турында гариза жибәрә. Рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен рөхсәт ителгән чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү турындагы гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә жибәрелергә мөмкин.

4. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнен, реконструкцияләүнен ин чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү турындагы карап проекты, әлеге статьяның 1.1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнен ин чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү турындагы карап проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яки гавами тыңлауларын оештыру һәм үткәру белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат тули.

5. Иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә, рөхсәт ителгән төзелешнен чикле параметрларыннан тайпилуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында карап проекты буенча карап проекты буенча комиссия мондый фикер алышулар яисә тыңлаулар тәмамланган көннән унбиш эш көне эчендә мондый рөхсәт бирү турында яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм кабул ителгән каарның сәбәпләрен күрсәтеп, күрсәтелгән тәкъдимнәрне жирле администрация башлыгына жибәрә.

6. Район башлыгы әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр кергән көннән соң жиде көн эчендә рөхсәт ителгән төзелешнен ин чик параметрларыннан тайпилуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә, кабул ителгән каарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тартуга рөхсәт бирү турында карап кабул итә.

6.1. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимиите башкарма органыннан, вазыйфаи заттан яисә жирле үзидарә органыннан үз белдеге белән төзелгән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кергәннән соң, мондый төзелеш урнашкан жир кишәрлекенә карата капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнен, реконструкцияләүнен ин чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү рөхсәт ителми, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә

курсәтелгән һәм аннан әлеге хәбәрнамә көргән очраклардан тыш, жирле үзидарә органы тарафыннан әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча дәүләт хакимияте башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына яисә жирле үзидарә органына, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, әлеге хәбәрнамәне карау турында хәбәрнамә жибәрелгән очраклардан тыш, аны сүткән яисә билгеләнгән таләпләргә туры китергәнчегә кадәр, ә үз белдеге белән төзелгән билгеләр каралмый яисә судның үз белдеге белән корылган корылманы суту яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дәгъва таләпләрен канәтгатьләндерүдән баш тарту турындагы карапы законлы көченә керә.

7. Физик яки юридик зат рәхсәт ителгән капиталъ төзелеш, реконструкция объектларының чик параметрларыннан читләштерүгә рәхсәт бириу яки мондый рәхсәт бирудән баш тарту турындагы карапы суд тәртибендә бәхәсле дип иғлан итәргә хокуклы.

5 бүлек. Территорияне планлаштыру буенча документлар.

Статья 15. Территорияне планлаштыру буенча документлар.

1. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү территорияләрне тотрыклы үстерүне тәэммин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бириү, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (линияле объектларны урнаштыруны күздә тоткан территориияне планлаштыру буенча документларны әзерләүдән тыш), урман хужалыгы регламенты, коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктуралы комплекслы үстерү программалары, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемалары, Аеруча саклана торган табигать территорииясе турында нигезләмәләр, «Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында» Федераль законның 11 статьясындагы 1 өлешендә курсәтелгән юл хәрәкәтен оештыруның нәтижәлелеген тәэммин итү буенча таләпләр, техник регламентлар таләпләре, Россия Федерациисе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарләренен) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территорииләре чикләре, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорииләре чикләре, Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 10.2 өлешендә башкасы каралмаган булса, территориияләрдән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрен, материаллар һәм инженерлык эзләнуләре нәтижәләрен исәпкә алган кагыйдәләр жыелмасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү төзелгән яисә төзелергә тиешле территориияләргә карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру документларының төрләре түбәндәгеләр:

- 1) территориие планлаштыру проекты;
- 2) территориие ызанлау проекты.

5. Чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган, шулай ук линия объектларын урнаштыру планлаштырылмаган территориягә карата территорияне ызанлау проектын Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 43 статьясындагы 2 өлешендә карапган максатларда әзерләү рәхсәт ителә.

6. Территорияне планлаштыру проекты, Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 41 статьясындагы 5 өлешендә карапган очраклардан тыш, территорияне межалау проектын әзерләү өчен нигез булып тора.

7. Территорияне планлаштыру проекты, әлеге статьяның 5 өлешендә карапган очраклардан тыш, территорияне межалау проектын әзерләү өчен нигез булып тора. Территорияне межалау проектын әзерләү территориине планлаштыру проекты составында яисә аерым документ рәвешендә башкарыла.

Статья 16. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү тәртибе.

1. Территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләү турындагы караплар, Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 һәм 12.12 өлешләрендә курсәтелгән очраклардан тыш, башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органнары, Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителә.

Территорияне планлаштыру буенча документларны, Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 45 статьясындагы 2 - 4.2 һәм 5.2 өлешләрендә курсәтелгән очраклардан тыш, жирлек территориисенә карата әзерләү турындагы карап, курсәтелгән органнар инициативасы буенча яисә физик яки юридик затларның территориине планлаштыру буенча документлар әзерләү турындагы тәкъдимнәре нигезендә жирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә. Территорияне планлаштыру буенча документларны Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 өлешендә курсәтелгән кызыксынган затлар әзерләгән очракта, жирле үзидарә органы тарафыннан территориине планлаштыру буенча документлар әзерләү турында Карап кабул иту таләп ителми.

2. Курсәтелгән карап муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, мондый карап кабул ителгән көннән өч көн эчендә басылып чыгарга тиеш һәм жирлекнең рәсми сайтында (жирлекнең рәсми сайты булган очракта) «Интернет»мәгълүмат-телекоммуникация чeltәрендә урнаштырыла.

3. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү турындагы карап басылып чыккан көннән башлап, физик яки юридик затлар жирле үзидарә органына территориине планлаштыру буенча документларны әзерләү тәртибе, сроклары һәм эчтәлеге турында үз тәкъдимнәрен тапшырырга хокуклы.

4. Территорияне планлаштыру буенча документларның составы һәм эчтәлеге Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодесы таләпләренә туры килергә тиеш, территориянең спецификасын һәм капиталь төzelеш объектларын планлаштыруны исәпкә алып, территориине планлаштыру буенча документларны әзерләү биремендә аныкланачак.

5. Территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләү жирле үзидарә органнары тарафыннан мәстәкайль рәвештә, курсәтелгән органнарга караган муниципаль (бюджет яисә автоном) учреждениеләр яисә алар тарафыннан дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтуләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында

Россия Федерациисе законнары нигезендә төзелгән дәүләт яки муниципаль контракт нигезендә жәлеп ителә, яғыни Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрактардан тыш.

Территорияне планлаштыру буенча, шул исәптән федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыруны күздә тоткан документларны әзерләү физик яки юридик затлар тарафыннан аларның акчалары хисабына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

6. Территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары расланганчыга кадәр жәмгыять фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда мәжбүри каралырга тиеш. Территорияне планлаштыруның курсәтелгән проектына һәм (яисә) территорияне ызанлау проектына аларның аерым өлешләрен раслау юлы белән үзгәрешләр кертелгән очракта, иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар мондый раслана торган өлешләргә карата үткәрелә

Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 43 статьясындагы 12 өлешендә һәм 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очракларда, шулай ук территориине планлаштыру проекты һәм территориине ызанлау проекты тубәндәгеләргә карата әзерләнгән очракта үткәрелми:

1) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре приаэродром территорииясендә билгеләнгән күчесез милек объектларыннан файдалануның чикләуләренә туры килгән очракта;

2) бакчачылык яисә яшелчәчелек белән шөгыльләнү өчен коммерциягә карамаган бакчачылык ширкәтенә бирелгән жир кишәрлеге чикләрендәге территориияләр;

3) урман фонды жирләре чикләрендә линия объектларын урнаштыру территориияләре.

7. Территорияне планлаштыру проекты һәм территориине ызанлау проекты буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар, Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып, 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

8. Иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны уздыру турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм кимендә бер айдан һәм өч айдан артыграк була алмый.

9. Район башлыгы, территориине планлаштыру проекты, территориине межалау проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларының яки ачык тыңлауларының беркетмәсен исәпкә алып, территориине планлаштыру буенча документларны раслау турында Карап кабул итә яки мондый документацияне кире кага һәм аны иҗтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә бастырылғаннан соң егерме эш көненнән дә соңга калмыйча эшләп бетерүгә жибәрә, ә Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясы нигезендә жәмәгать тыңлаулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелмәгән очракта, Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясындагы 4 өлешендә курсәтелгән сротка.

10. Территорияне планлаштыру буенча расланган документация (территорияне планлаштыру проектлары һәм территориине межалау

проектлары) муниципаль хокукий актларны, башка ресми мәгълүматны ресми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, әлеге документлар расланганнан соң жиде көн эчендә бастырып чыгарылырга тиеш һәм муниципаль берәмлекнең ресми сайтында («Интернет»мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә) урнаштырыла.

11. Дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләре алу рәхсәт ителә торган федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны яки жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру проекты, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очрактан тыш, дәүләт хакимиите органы яисә жирле үзидарә органы белән расланганчы, дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу турында каарлар кабул итүгә вәкаләтле орган белән килештерелергә тиеш. Территорияне дәүләт хакимиятенең курсәтелгән органы яисә жирле үзидарә органы белән килештерү предметы әлеге проектта каралган федераль әһәмияттәге объектларны, тәбәк әһәмиятендәге объектларны яки жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру планлаштырыла торган зоналар чикләрен планлаштыру зоналары чикләрен планлаштыру проекты булып тора.

12. Федераль әһәмияттәге объектны, тәбәк әһәмиятендәге объектны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектны урнаштыру максатларында яисә жирлек, шәһәр округы чикләрендә башка объект урнаштыру максатларында әзерләнгән территорияне планлаштыру буенча документлар, аны раслау федераль башкарма хакимиятнең вәкаләтле органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның жирле үзидарә органы тарафыннан гамәлгә ашырыла, аны раслаганчы, мондый жирлек башлыгы белән килештерелергә тиеш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очрактан тыш. Әлеге объектларны шәһәр төзелеше регламентларын (сызыклы объектлардан тыш) үтәү өлешендә планлаштырыла торган жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә (әлеге объектларны урнаштыру планлаштырыла торган территориаль зоналар өчен билгеләнгән, шулай ук әлеге объектларны халык өчен коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэммин итүнең факттагы курсәткечләрен һәм әлеге объектларның территориаль үтемлелеге факттагы курсәткечләрен саклап калуны тәэммин итү Килештерү предметы булып тора.

Территорияне планлаштыру буенча курсәтелгән документация алышынан соң унбиш эш көне эчендә жирлек башлыгы мондый документацияне раслауга, мондый документацияне килештерүгә яки аны килештерүдән баш тартуга вәкаләтле органга жибәрә.

13. Федераль әһәмияттәге линияле объектны, региональ әһәмияттәге линияле объектны, жирле әһәмияттәге линияле объектны, линияле объектны, территорияне планлаштыруның расланган проекты нигезендә гамәлдәге линияле объектны яки линияле объектларны реконструкцияләү кирәк булган очракта, мондый линияле объектны яки линияле объектларны реконструкцияләү курсәтелгән территорияне планлаштыру проекты нигезендә гамәлгә ашырылырга мөмкин (гамәлдәге линияле объектны яки линияле объектларны мондый реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру проектын эшләү таләп ителми торган очраклардан тыш). Бу чакта территорияне планлаштыру буенча курсәтелгән проект дәүләт хакимиите органы яисә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очрактан тыш, федераль әһәмияттәге линия объектын, региональ

әһәмияттәге линия объектын, жирле әһәмияттәге линия объектын, жирле әһәмияттәге линия объектын төзү, реконструкцияләу планлаштырылуға бәйле рәвештә реконструкцияләнергә тиешле гамәлдәге линия объекты яисә линия объектлары территориясен планлаштыру проектын раслауга вәкаләтле жирле үзидарә органы белән килештерелергә тиеш. Мондый килештерүнен предметы булып гамәлдәге линия объектын яисә федераль әһәмияттәге линия объектын планлаштыру, реконструкцияләу, региональ әһәмияттәге линия объектын, жирле әһәмияттәге линия объектын планлаштыру проектында карапган планлаштырылган планлаштырылган урнаштыру зоналарының яисә линия объектларының чикләре тора. Территорияне планлаштыру проектын мондый килештерү срокы күрсәтелгән дәүләт хакимиите органына яисә жирле үзидарә органына кергән көннән алып унбиш эшчедән артып китә алмый. Шуши унбиш эш көне узганнын соң күрсәтелгән органнар федераль әһәмияттәге линия объектын, региональ әһәмияттәге линия объектын, жирле әһәмияттәге линия объектын планлаштыру, реконструкцияләу максатларында территорияне планлаштыру проектын раслауга вәкаләтле дәүләт хакимиите органына яисә жирле үзидарә органына тапшырылмаган очракта, территорияне планлаштыруның әлеге проектына карата әлеге каршы килү килештерелгән дип санала.

14. Линияле объектны төзүне, реконструкцияләүне күздә тоткан территорияне планлаштыру проектына үзгәрешләр кертелгән очракта, линияле объект һәм (яки) линияле объект составына керүче башка капиталъ төзелеш объектын планлаштырылган урнаштыру зonasы мәйданын ун процентка арттыру яисә киметү белән бәйле үзгәреш өлешендә, әлеге объектларны планлаштырыла торган урнаштыру зоналары чикләрен төгәлләштерү зарурлығына бәйле рәвештә, әлеге объектларны урнаштыру зоналары чикләрен төгәлләштерү зарурлығына бәйле рәвештә, линияле объект һәм (яки) башка капиталъ төзелеш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 12.7 һәм 12.12 өлешләре нигезендә, үзгәрешләр керту территорияләрне планлаштыру проектында карапган планлаштыру карапларына, шулай ук Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 12.4 өлеше нигезендә, шартлы рәвештә, килештерүгә үзгәрешләр керту таләп ителми, "үзгәрешләр керту территорияне планлаштыру проекты белән карапган планлаштыру карапларына йогынты ясамаячак һәм дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен һәм (яки) аларда урнашкан күчемсез милек объектларын тартып алу зарурлығына китерәчәк.

15. Территорияне планлаштыру проекты, урнаштыру өчен дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләре алу рәхсәт ителә торган федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны яисә жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру карапган, физик яисә юридик затларга, дәүләт хакимиите органнарына яисә жирле үзидарә органнарына караган яисә әгәр әлеге проектны раслаган көннән алып алты ел эчендә территорияне планлаштыру дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен мондый жир кишәрлекләрен тартып алу турында карар кабул ителмәгән булса, бирелгән жир кишәрлекләрендә мондый объектларны урнаштыру планлаштырыла торган зоналары чикләрен билгеләу өлешендә эшләми.

6 бүлек. Жир кишәрлекләрен резервлау һәм алу.

Статья 17. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлау.

1. Жир кишәрлекләре милекчеләренең, жирдән файдаланучыларның, жир хужаларының, жир кишәрлекләрен арендага алучыларның хокуклары муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлауга бәйле рәвештә чикләнергә мөмкин.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлау жир законнарында каралган очракларда, ә муниципаль милектәге һәм гражданнарга һәм юридик затларга бирелмәгән жирләрдә, шулай ук инженерлық, транспорт һәм социаль инфраструктура объектларын, оборона һәм иминлек объектларын урнаштыруға, махсус сакланылуучы табигать территорияләрен төзүгә, сусаклагычлар һәм башка ясалма су объектлары, инфраструктура объектлары, махсус икътисадый зона объектларына урнаштыру планында һәм ана якын территорииен тиешле матди-техник жиһазлауда каралган очракларда гамәлгә ашырыла. Жирләрне резервлау жир асты байлыкларыннан файдалану максатлары өчен кирәkle жир кишәрлекләренә карата да гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Жирләр муниципаль ихтыяжлар өчен өч елдан да артык булмаган вакытка резервланырга мөмкин. Муниципаль милектәге һәм гражданнарга һәм юридик затларга бирелмәгән, дингез транспорты, эчке су транспорты, тимер юл транспорты, һава транспорты (шул исәптән һава хәрәкәтен оештыруның бердәм системасы объектлары), транспорт-кучеп утыру төеннәре һәм метрополитен объектларын төзү һәм реконструкцияләү, федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын, региональ әһәмияттәге, муниципальара әһәмияттәге, жирле әһәмияттәге һәм дәүләт яисә муниципаль әһәмияттәге башка линия объектларын төзү һәм реконструкцияләү өчен егерме елга кадәр вакытка резервлау рөхсәт ителә.

4. Дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлау тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

Статья 18. Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу.

1. Жирле әһәмияттәге объектларны төзү, реконструкцияләү максатларында муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу, әгәр курсәтелгән объектлар территориаль планлаштыруның расланган документлары һәм территорияне планлаштыруның расланган проектлары белән каралган булса, рөхсәт ителә.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишәрлекләре өчен түләү үлән, дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге һәм тартып алына торган жир кишәрлекләренә алмашка хосусый милеккә тапшырыла торган жир кишәрлекләренең базар бәясе, дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләре урынына алына торган хокукларның базар бәясе, «Россия Федерациясендә бәяләү эшчәнлеге турында» 1998 елның 29 июлендәге 135-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, жир законнарында билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып билгеләнә.

3. Жир кишәрлекләрен һәм (яисә) аларда үрнашкан күчемсез мәлкәт объектларын алар өчен милекчегә каплау яки башка күчемсез мәлкәткә алмаштыру юлы белән тартып алуны құздә тоткан күчемсез мәлкәтне тартып алу турындагы килешүгә сатып алу яки сату-алу турындагы гражданлык законнары кагыйдәләре кулланыла.

Статья 19. Гавами сервитутларны билгеләү.

1. Гавами сервитут Россия Федерациисе Жир кодексының 39.38 статьясында каралган вәкаләтле башкарма хакимият органы яки жирле үзидарә органы каары белән гавами сервитут билгеләү турындагы үтенечнамә нигезендә (Россия Федерациисе Жир кодексының 39.39 статьясы) билгеләнә.

2. Дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекенә карата сервитут билгеләү турындагы килешү граждан законнарында, Россия Федерациисе Жир кодексында, башка федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм, аерым алганда, тубәндәге очракларда төzelә:

1) жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалануга комачауламый торган линия объектларын, элемтә корылмаларын, махсус мәгълүмат билгеләрен һәм яклau корылмаларын урнаштыру;

2) тикшеренү эшләрен башкару;

3) жир асты байлыктарыннан файдалануга бәйле эшләр алып бару.

3. Россия Федерациисе Жир кодексының 39.37 статьясындағы 1, 3 һәм 4 бүлекләрендә каралган максатларда гавами сервитут чикләре объектларны планлаштырып урнаштыру зоналары чикләре белән территорияне планлаштыру документлары нигезендә, ә инженерлык корылмаларын, автомобиль юлларын, тимер юлларны урнаштыру өчен территорияне планлаштыру документларын эшләү таләп ителмәгән очракта, тиешле саклау зоналары күләмнәреннән артмаган чикләрендә билгеләнә.

Гавами сервитутларның эш иту зоналарының чикләре шулай ук жир кишәрлекләренең һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларының дәүләт кадастры исәбе документларында курсәтелә.

4. Гавами сервитут, Россия Федерациисе Жир кодексының 23 статьясындағы 7 пункты нигезләмәләрен һәм тубәндәге чикләүләрне исәпкә алып, гавами сервитут билгеләү турында үтенечнамәдә курсәтелгән срокка билгеләнә:

1) Россия Федерациисе Жир кодексының 39.37 статьясындағы 1, 3 һәм 4 пунктчаларында каралган максатларда гавами сервитут билгеләнгән очракта ун елдан алып кырык тугыз елга кадәр;

2) Россия Федерациисе Жир кодексының 39.37 статьясындағы 2 пунктчасында каралган максатларда федераль, региональ яисә жирле әһәмияттәге транспорт инфраструктурасы объектларын төзу, реконструкцияләү, ремонтлау;

3) Россия Федерациисе Жир кодексының 39.37 статьясындағы 5 пунктында каралган максатларда гавами сервитут билгеләнгән очракта бер елдан да артык булмаган вакытка.

Статья 20. Шәһәр төzelеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану.

1. Шәһәр төzelеше регламентлары аларга карата билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану аларның кануннар нигезендә билгеләнүе белән билгеләнә.

2. Әлмәт муниципаль районның «Кичүчат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен шәһәр төzelешен зоналаштыру картасында, территориаль зоналардан тыш, тубәндәгеләр чагылдырылырга мөмкин:

1) шәһәр төzelеше регламентлары Россия Федерациисе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләр, жир кишәрлекләре;

2) шәһәр төзелеше регламентлары - махсус сакланылуучы табигать территорияләре жирләре, башка жирләр кулланылмый торган жирләр (территорияләр).

3. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән территорияләрне, жир кишәрлекләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында кире алу территорияне планлаштыру документларын эшләү зарурлыгын күздә тота, алар түбәндәгеләр:

- қызыл линияләрне теркәү, билгеләү, үзгәрту юлы белән күрсәтелгән территорияләрнең, жир участокларының, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрнең хокукий статусы тәэммин ителәчәк;

- күрсәтелгән территорияләрнең, жир участокларының төрле өлешләрен билгеләячәкләр.

7 бүлек. Йомгақлау нигезләмәләре.

Статья 21. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту тәртибе.

1. Әлеге Кагыйдәләрнең үзгәрүе шәһәр төзелешен зоналаштыру картасының, шәһәр төзелеше регламентларының яки әлеге Кагыйдәләр текстының теләсә нинди үзгәрешләре дип санала.

2. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турындагы мәсьәләне карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

- жирлекнең генераль планына, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр керту нәтижәсендә барлыкка килгән жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасының туры килмәве;

- Россия Федерациясе Хөкүмәтэ тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органыннан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү өчен мәжбүри рәвештә керү, жир асты байлыкларыннан файдалану һәм жирлектә төзелеш алыш бару кагыйдәләрендә кертелгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләү очракларын бетерү турында күрсәтмәләр;

- территориаль зоналарның чикләрен үзгәрту, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәрту турында тәкъдимнәр керүне;

- территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны турында белешмәләрнең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылдырылган, Бердәм дәүләт күчемсез мәлкәт реестрында күрсәтелгән зоналар, территорияләр чикләренең урнашу урыны тасвиrlамасына ия булмавы;

- федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның күчемсез мәлкәт объектларыннан мондый зоналар, территорияләр чикләрендә файдалану чикләуләренә шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән чикләуләрнең туры килмәве;

- территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәрту, туктату, мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен, федераль әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен, региональ әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәрту;

- территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул итү.

3. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында тәкъдимнәр комиссиягә жибәрелә:

- федераль башкарма хакимият органнары, әгәр әлеге кагыйдәләр федераль әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, әгәр әлеге кагыйдәләр региональ әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- Әлмәт муниципаль районы жирле үзидарә органнары, әгәр әлеге кагыйдәләр муниципаль районның жирле әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачаулык итә алсалар, Әлмәт муниципаль районның жирле үзидарә органнары;

- әгәр жирлекнең тиешле территориясендә, шәһәр округы территориясендә, торак пунктара территорияләрдә жирдән файдалану һәм төзелеш алып баруны җайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда жирле үзидарә органнары тарафыннан;

- физик яки юридик затлар тарафыннан әлеге Кагыйдәләрне куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларга хокукка ия булучыларга зыян килә, капиталь төзелеш объектларының һәм жир кишәрлекләренең бәясе кими, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмый, физик яки юридик затлар инициативалы рәвештә йә, әгәр дә әлеге Кагыйдәләрне куллану нәтижәсендә, жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары һәм жир кишәрлекләре бәясе кими, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре;

- территорияне комплекслы үстерү турында Россия Федерациясе Хөкүмәте кабул иткән каарны гамәлгә ашыруны тәэмүн итүче башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органы яисә Россия Федерациясе тарафыннан төзелгән һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан кабул ителгән каарларны гамәлгә ашыруны тәэмүн итүче юридик зат;

- территорияне комплекслы үстерү турында Каар кабул иткән Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең ин югары башкарма органы, жирле үзидарә органы, Россия Федерациясе субъекты тарафыннан төзелгән һәм Россия Федерациясе субъекты тарафыннан кабул ителгән территорияне комплекслы үстерү турындагы каарны гамәлгә ашыруны тәэмүн итүче юридик зат яисә территорияне комплекслы үстерү турында каарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзелгән зат.

4. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 статьясындагы 3.1 өлеше нигезендә жирлек, шәһәр округы территорияләрендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларны (линияле объектлардан тыш) территориаль планлаштыру документларында кааралган объектларны (линияле объектлардан тыш) урнаштыру мөмкинлеге тәэмүн ителмәгән очракта, башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның жирле үзидарә вәкаләтле органы әлеге объектларны урнаштыруны тәэмүн итү максатларында

жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы таләпне жирлек башлыгына, шәһәр округы башлыгына жибәрәләр.

5. З пункктларда каралган очракларда жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту максатларында - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясындагы 2 өлеше һәм 3.1 өлеше буенча, шулай ук конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән рәхсәт ителгән куллану төрләрен бер тапкыр үзгәрткән очракта, капиталь төзелеш объектларын һәм (яки) рәхсәт ителгән бер яки берничә чик параметрларын үзгәртмичә, капиталь төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп коруның рәхсәт ителгән чик параметрларын үзгәртмичә һәм (яисә) рәхсәт ителгән капиталь төзелеш объектларын бер яки берничә чик параметрларын үзгәртмичә, рәхсәт ителгән, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламенты белән билгеләнгән, иҗтимагый фикер алышулар яисә ачык тыңлаулар уздыру, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында проект әзерләү турында Карап кабул итү турында хәбәр бастырып чыгару һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясындагы 4 өлешендә каралган Комиссия бәяләмәсе таләп ителми.

6. Территорияләрне комплекслы үстерү турындагы каарны гамәлгә ашыру максатларында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очракта, шул исәптән Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 30 статьясындагы 5.2 өлеше нигезендә, мондый үзгәрешләр, аны комплекслы үстерү максатларында территорияне планлаштыру проекты расланганнан соң, туксан көннән дә соңга калмыйча, кертелергә тиеш.

7. Комиссия жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы тәкъдим кергән көннән алып егерме биш көн эчендә бәяләмә әзерли, анда жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә кергән үзгәрешләр нигезендә үзгәрешләр керту яки мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, кире кагу турында тәкъдимнәр тупланган һәм бу бәяләмәне район башлыгына жибәрә.

8. Шәһәр яны территориясендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалану чикләренә туры китерүне күздә тоткан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы закон проекты комиссия тарафыннан каралырга тиеш түгел.

9. Район башлыгы, комиссия Бәяләмәсендә булган тәкъдимнәрне исәпкә алып, егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында яки әлеге кагыйдәләргә үзгәреш керту турында тәкъдимне кире кагу турында Карап кабул итә һәм мондый каарның күчermәсен мөрәжәгать итүчеләргә жибәрә.

10. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләрне раслау жирле үзидарәнең вәкиллекле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы проект жирле үзидарәнең вәкиллекле органы утырышында якынданы утырыштан соң килүче утырышны уздыру көненнән дә соңга калмыйча каралырга тиеш.

11. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимиите башкарма органыннан, вазыйфаи заттан яисә жирле үзидарә органыннан үз белдекләре белән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кергән көннән алып, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә мондый төзелеш урнашкан территориаль зонага карата, жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрен һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрен билгеләүне күздә

тоткан үзгәрешләр керту рөхсәт ителми, мондый төзелешнең рөхсәт ителгән тере һәм мондый корылманың параметрлары рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән инч параметрларын, аны сүткәнчегә кадәр яисә билгеләнгән таләпләргә туры китергәнчегә кадәр, әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча жирле үзидарә органы тарафыннан дәүләт хакимиятенең башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына яисә жирле үзидарә органына жибәрелгән очраклардан тыш, Капиталь төзелеш объектларының рөхсәт ителгән төзелешенең, үзгәртеп коруның инч параметрларын, алар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм әлеге хәбәрнамә алынган, үз белдекләре белән төзелгән билгеләр булуның рөхсәтсез корылманы суту яисә аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дәгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турында суд карапы каралмавы яисә законлы көченә керүе турында хәбәрнамә жибәрелгән.

Статья 22. Кагыйдәләрне гамәлгә керту турында.

1. Әлеге кагыйдәләр муниципаль хокукий актларны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә аларның рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең расланган кагыйдәләре территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында күрсәтелгән Кагыйдәләрне раслаганнан соң ун көннән дә соңга калмычча урнаштырылырга тиеш.

2. Кагыйдәләр зур юридик көчкә ия булган хокукий актларга каршы килми торган өлешендә гамәлдә.

II ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАЛАРЫ

8 бүлек. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында:

- 1) территориаль зоналар билгеләнде,
- 2) территориядән файдалануның маxсус шартлары булган зоналар сайлап алынган;
- 3) гомуми файдаланудагы тәп территорияләр (парклар, скверлар, бульварлар) һәм аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары - маxсус сакланылучы табигать территорияләре, урман фонды жирләре, су фонды жирләре, башкалар чагылдырылырга мөмкин.

Гомуми файдаланудагы тәп территорияләргә һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләргә карата әлеге Кагыйдәләрнең 13 бүлегендә күрсәтелгән билгеләнеш билгеләнергә мөмкин.

Статья 23. Өлмәт муниципаль районның «Кичүчат авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы.

1. Өлмәт муниципаль районның «Кичүчат авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең шәһәр төзелеше зонасын зоналаштыру картасы әлеге Кагыйдәләрнең составы булып тора, анда территориаль зоналар чикләре билгеләнә, шулай ук территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган

зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре күрсәтелә.

2. Территориаль зоналарның чикләре һәр жир участогының, жир законнары нигезендә, территориаль зоналар чикләрен кисеп чыгарга мөмкин булган жир кишәрлекеннән тыш, бер Территориаль зонага гына каравы таләпләренә жавап бирергә тиеш.

3. Шәһәр төzelешен зоналаштыру картасында территорияләре файдалануның аерым шартлары булган зоналарның чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре мәжбүри рәвештә күрсәтелә. Күрсәтелгән зоналарның чикләре аерым карталарда күрсәтелә ала.

4. Территориаль зоналар чикләре исәпкә алып билгеләнә:

- бер территориаль зона чикләрендә гамәлдәге һәм планлаштырыла торган жир кишәрлекләрен куллану мөмкинлекләрен берләштерү;

Әлмәт муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы, Сөләй авыл жирлегенең генераль планы белән билгеләнгән функциональ зоналарны һәм планлаштырылган үсеш параметрларын билгеләү;

- Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексы белән билгеләнгән территориаль зоналар;

- территорияне планлаштыру һәм гамәлдәге жирдән файдалану;
- территориаль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары нигезендә төрле категорияләрдәге жирләрнең чикләрен үзгәртү планлаштырыла;
- чиктәш жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталь төzelеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау.

5. Территориаль зоналар чикләре түбәндәге очракларда билгеләнә::

- линияләренә магистральләр, урамнар, проездлар, разделяющим транспорт агымнары противоположных юнәлешләре

- жирлек чикләре турында;
- кызыл линияләр буенча;
- жир кишәрлекләре чикләре турында;
- табигый объектларның табигый чикләре;
- нигезләнгән башка чикләргә.

6. Территорияләре файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территориаль зоналар чикләренә туры килмәскә мөмкин.

7. Әлеге Кагыйдәләрнең II өлешендә санап үтелгән берничә өлешкә бүләп бирелгән жир кишәрлекләренә, башка күчемсез милек объектларына карата һәр карта буенча барлык шәһәр төzelеше регламентлары кулланыла.

8. Әлеге картада чагылдырылган мәгълүмат этаплап әзерләү һәм шәһәр төzelешен зоналаштыру карталарының фрагментларын кабул итүне исәпкә алып кулланыла.

9 бүлек. Территориядән файдалануның маxsus шартлары булган зоналар картасы.

Территориядән файдалануның маxsus шартлары булган зоналар картасы әлеге Кагыйдәләрнең состав график өлеше булып тора, аларда территориядән файдалануның маxsus шартлары булган зоналар чикләре күрсәтелә. Әлеге карталарда чагылдырылган мәгълүмат:

- житештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары;

- үләт базларының санитар-яклау зоналары;
- торба үткәргечләрнең һәм автомобиль юлларының санитар өзелеше;
- инженерлық коммуникацияләренең сак зоналары;
- эчәргә яраклы су белән тәэммин иту чыганакларын санитар саклау зоналары;
- су саклау зоналары, яр буе яклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе полосалары;
- файдалы казылмалар ятмаларының тау отводлары;
- мелиорацияләнә торган авыл хужалығы территорияләре.

Статья 24. «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның аерым шартлары булган зоналар картасы.

«Әлмәт муниципаль районының « Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналар картасы» 2 нче күшымтасы, анда сайлап алынган:

1. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары», предприятиеләрнең анкета мәгълүматлары нигезендә билгеләнгән житештерү объектларының һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары.

2. Россия Федерациясе Авыл хужалығы министрлығының 2020 елның 26 октябрендәге 626 номерлы боерыгы белән расланган Биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерүнең Ветеринария кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән үләт базларының санитар-яклау зоналары.

3. СП 42.13330.2011 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» нигезендә билгеләнгән автомобиль юлларының санитар аермалары.

4. Водоохранные Су саклау зоналары, яр буе яклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе полосалары:

- Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә алып барыла торган су объектларының Дәүләт реестрына кертелгән;
- размерлары Россия Федерациясе Су кодексының 6 һәм 65 статьяларында билгеләнгән.

5. СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэммин иту һәм сууткәргечләрнең санитар саклау зоналары» нигезендә билгеләнгән эчәргә яраклы су белән тәэммин иту чыганакларының санитар саклау зоналары.

6. Файдалы казылмалар ятмаларының жир асты байлыкларыннан файдаланучылар мәгълүматлары нигезендә билгеләнгән чикләре.

Статья 25. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу зоналары картасы.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләр гамәлдә булган зоналар картасында мәдәни мирас объектларын саклау зоналары бирелергә мөмкин.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу чикләре аларны эшләгән саен һәм аларга рәсми расланган документлар статусын бирү буенча тиешле карталарда теркәлә, аларга үзгәрешләр керту тәртибендә әлеге Кагыйдәләргә кертелә.

III ӨЛЕШ. ШӘНӨР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ.

10 бүлек. Рөхсәт ителгән күчесиз милек тәрләре һәм параметрлары өлешиенде шәнөр төзелеше регламентлары.

Статья 26. Шәнөр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зоналар тәрләре

Шәнөр төзелешен зоналаштыру картасында территориаль зоналарның тубәндәгे тәрләре билгеләнде:

Билгеләмәләр		Территориаль зоналар исеме
ТОРАК ЗОНАЛАР		
Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы	
Ж1 П	Шәхси торак йортлар белән перспективалы төзелеш зонасы ИЖТИМАГЫЙ-ЭШЛЕКЛЕ ЗОНАЛАР	
ОД1	Күп функцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы	
ОД2	Ижтимагый-эшлекле перспективалы төзелеш зонасы ИНЖЕНЕРЛЫК-ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ЗОНАСЫ	
И1	Транспорт инфраструктурасы зонасы	
И2	Инженерлык инфраструктурасы зонасы АВЫЛ ХУЖАЛЫГЫ БИЛГЕЛӘНЕШЕНДӘГЕ ЗОНА	
CX1	Авыл хужалыгы кулланышы зонасы	
CX2	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектларны урнаштыру зонасы РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӘНЕШТӘГЕ ЗОНАЛАР	
P1	Табигый ландшафт зонасы	
P2	Рекреацион территорияләр зонасы МАХСУС БИЛГЕЛӘНЕШТӘГЕ ЗОНАЛАР	
CH1	Махсус билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы	
CH2	Үләт базын урнаштыру зонасы	
CH3	Үләт базыннан чикләуләр зонасы	
C3	Санитар-саклау утыртмалары зонасы	

Шәнөр төзелеше регламентлары. Торак зоналар.

Торак зоналар күп катлы торак йортлар, кече һәм урта катлы торак йортлар, шәхси торак йортлар төзу өчен каралган.

Ж1. Шәхси торак йортлар төзу зонасы.

Ж-1 шәхси торак төзелеше зонасы жирле әһәмияттәге минималь рөхсәт ителгән хезмәтләр жыелмасы белән аерым торучы һәм блокланган индивидуаль торак йортлардан (коттеджлар) торак районнарны формалаштыруның хокукый шартларын тәэммин итү өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану тәре исеме	Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп тәрләре		
Шәхси торак төзелеше	Торак йортны (аерым урнашкан	2.1

өчен	бинаның биеклеге егерме метрдан артмаган, биеклеге егерме метрдан артмаган, ул гражданнар тарафыннан мөстәкүйль күчемсез милек объектларына булу өчен билгеләнмәгән шундый бинада яшәүгә бәйле булган көнкүреш һәм башка ихтыяжларны канәгатьләндерү өчен билгеләнгән бүлмәләрдән һәм бүлмәләрдән тора); авыл хужалығы культураларын үстерү; индивидуаль гаражлар һәм хужалық корылмаларын урнаштыру	
Шәхси ярдәмче хужалық алып бару өчен (йорт янындағы жир кишәрлеге)	Рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлауда күрсәтелгән торак йортны 2.1 коды белән урнаштыру; авыл хужалығы продукциясен житештерү; гараж һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; авыл хужалығы терлекләрен тоту	2.2
Блокланган торак төзелеше	Күрше торак йортлары булган бер яисә берничә уртак дивар (өч каттан да артмаган, берләштерелгән йортларның гомуми саны ун йорттан артмаган һәм аларның һәркайсы бер гайлә яшәү өчен билгеләнгән торак йортның гомуми диварына (гомуми диварга) күрше йорт яисә күрше йортлар белән бергә тоташмыйча, уртак диварга (гомуми стеналарга) ия, аерым жир кишәрлекендә урнашкан һәм гомуми файдаланудагы территориягә чыгу мөмкинлеге бар (блокланган торак йортлар); декоратив һәм жимеш агачлары, яшелчә һәм җиләк культуралары үрчетү; индивидуаль гаражлар һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; спорт һәм балалар мәйданчыкларын, ял итү мәйданчыкларын төзекләндерү	2.3
Коммуналъ хезмәтләр күрсәту	Жылылык, жылылык, электр, газ белән тәэммин итә торган биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация суларын чыгару, күчемсез милек объектларын (котельныйлар, су жыю корылмаларын, чистарту корылмаларын, насос станцияләрен, сууткәргечләрне, электр үткәргечләрен, трансформатор подстанцияләрен, газуткәргечләрне, элемтә линияләрен,	3.1.1

	телефон станцияләрен, канализацияләрне, стоянкаларны, гаражларны һәм остаханәләрне жыештыру һәм авария техникасына, каржыю һәм эретү өчен кирәкле корылмаларны) чистарту һәм жыештыру	
Коммуналь хезмәтләр курсәтүне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр курсәтелүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын (балалар яслыләре, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручи башка оешмалар, шул исәптән физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары) урнаштыру	3.5.1
Жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре		
Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	Азкатлы күп фатирлы йортларны урнаштыру (биеклеге 4 катка кадәр булган күпфатирлы йортлар, мансардны да кертеп); әгәр азкатлы күпфатирлы йортта мондый биналарның гомуми мәйданы 15% тан артмаса, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, ял иту мәйданчыкларын төзекләндерү; төзелгән, төзелгән һәм төзелгән күп фатирлы йорт биналарында торак төзелешенә хезмәт күрсәту объектларын урнаштыру.	2.1.1
Социаль хезмәт курсәтү йорты	Картлар йортларын, балалар йортларын, йорт-ларын, йорт-җирсез гражданнар өчен куну пунктларын урнаштыру; кученеп килергә мәжбүр булганнарны, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	3.2.1
Халыкка социаль ярдәм курсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм хезмәтләре, социаль, пенсия һәм башка	3.2.2

	хезмәтләр (халыкны эш белән тәэммин итү хезмәте, аз керемле гражданнарны туендыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны социаль ярдәм күрсәту һәм социаль яисә пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча, шулай ук коммерциягә карамаган ижтимагый оешмалар: коммерциягә карамаган фондлар, хәйрия оешмалары, кызыксынулар буенча клублар урнаштыру өчен урнаштыру	
Элемтә хезмәтләре курсәту	Почта, телеграф, шәһәрапа һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре курсәту пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.2.3
Кунакханә хезмәте	Кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән эшкуарлык файдасын алу максатында кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Тулай торак	Гражданнарның эшләү, хезмәт итү яки укыту вакытында яшәү өчен билгеләнгән тулай торакларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру, урнаштыру, урнаштыру рөхсәт ителгән куллану тәре 4.7 коды белән каралган биналардан тыш	3.2.4
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре курсәту өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чәчтарашиб, химик чистарту, күмү бюоролары) урнаштыру	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте курсәту	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме курсәту өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Мәдәни-ял итү эшчәnlеге объектлары	Музейлар, кургәзмә заллары, сәнгать галереяләре, мәдәният йортлары, китапханәләр, кинотеатрлар һәм кинозаллар, театрлар, филармонияләр, концерт заллары, планетарийлар урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.6.1
Дини йолаларны	Дини йолалар һәм тантаналар башкару	3.7.1

тормышка ашыру	өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны (шул исәптән чиркәүләрне, соборларны, храмнарны, часовняларны, мәчетләрне, гыйбадәт кылу йортларын, синагогларны) урнаштыру	
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затлар, дин әһелләре һәм дин әһелләре дайми булу урыны өчен билгеләнгән биналарны дини хәzmәт башкаруга бәйле рәвештә, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йорты, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен урнаштыру	3.7.2
Амбулатор ветеринария хәzmәте курсату	Ветеринария хәzmәtlәре курсату өчен билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын хайваннарны тотудан башка урнаштыру	3.10.1
Эшлекле идарә	Капиталь тәзелеш объектларын урнаштыру максаты: дәүләт яисә муниципаль идарә һәм хәzmәtlәр курсату белән бәйле булмаган идарә эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында сату вакытында товар тапшыруны таләп итмәгән алыш-бирешләр кылуны тәэмим итү, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш)	4.1
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлеге	Банк һәм иминият хәzmәtlәре курсатә торган оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннары (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Биналарда спорт белән шәғыльләнүне тәэмим итү	Биналарда һәм корылмаларда спорт клублары, спорт заллары, бассейннар, физкультура-савыктыру комплекслары урнаштыру	5.1.2
Спорт белән шәғыльләнү өчен майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шәғыльләнү өчен майданчыклар урнаштыру (физкультура	5.1.3

	мәйданчыклары, йөгерү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)	
Эчке тәртипне тәэммин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капиталь төзелеш объектларын әзерләү һәм әзерлектә тоту өчен кирәkle капиталь төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданнар оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек тәрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган дайми яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортны саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, нава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнен кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану тәрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8

Жир участокларының ин чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнен өчкөн параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү.

Параметрларның тәрләре һәм үлчәү берәмлекләре	Күчемсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән тәрләренә карата параметрларның өhәмияте		
	Шәхси торак төзелеше /шәхси ярдәмче хужалық алып бару	Блокланган торак төзелеше (блокланган йортта бер гайләгә торак берәмлеге)	Рәхсәт ителгән төзелешнен башка тәрләре өчен
Жир кишәрлекләренен ин чик параметрлары			
Минималь	кв.м	1000/1000	1000
			1

мәйдан				
Максималь мәйдан	кв.м	5000/5000	5000	5000
Урам (юл йөрү) фронты буйлап минималь кинлек	м	12	6	н/у
Участоклар чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнәң соңғы параметрлары				
Участок төзелешенең максималь проценты	%	50/40	60	н/у
Участокның алғы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	м	5	5	н/у
Участокның яң чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	а) 1 - брандмауэр дивар мәжбүри булганда; б) 3 - башка очракларда	0 (блокланган торак йортта индивидуаль блок төзү өчен төзлән яисә төзү өчен билгеләнгән жир кишәрлеге белән чиктәш жир кишәрлекенең яң чигеннән); 1 (янгынга каршы тиешле дәрәҗәдә утка чыдамлық кирәк булганда); 3 (башка очракларда)	н/у
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше (төзелешне көйләү линиясе белән башкасы	м	3	3	н/у

билгеләнмәгән булса)				
Төзелешләрнең максималь биеклеге	M	18/18	18	н/у
Жир кишәрлекләре коймаларының максималь биеклеге	M	2	2	н/у

Искәрмә 1. Таблицада тәкъдим ителгәннәрдән 5% чикләрендә параметрлар тайпылышлары рәхсәт ителә.

Искәрмә 2. Шәхси ярдәмче хужалык алыш бару өчен, блокланган торак төзелеше өчен, жир кишәрлекләренең ян һәм арткы чикләреннән түбәндәге шарт белән, чигенүләр таблицасында тәкъдим ителгән жир кишәрлекләренең ян һәм арткы чикләреннән түбәндәгеләрдән тайпылышлар рәхсәт ителә:

- курсәтелгән тайпылышларга жир кишәрлекләре хужаларының үзара ризалыгы бар;

- төп төзелешләр (торак йортлар) арасындағы ераклық 6 метрга тигез яисә аннан артыграк, ә ярдәмче төзелешләр (хужалык корылмалары, гаражлар һәм башкалар) арасындағы ераклық 2 метрга тигез яисә аннан артып китә (шулай ук ярдәмче корылмаларны блоклау рәхсәт ителә);

- күрше жир кишәрлекләрендә урнашкан корылмалар арасында янгынга каршы норматив ераклыклар саклана.

З нче искәрмә. Башка таләпләр:

Минималь ара:

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 кат биеклектәге торак йортларның озын яклары арасында: ким дигәндә 20 м;

балалар уеннары өчен мәйданчыктан алыш торак биналарга кадәр - 12 м; өлкәннәр өчен ял иту мәйданчығыннан - 10 м;

автомобиль кую мәйданчыкларыннан - 10 м;

спорт белән шәгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр мәйданчыктан;

хужалык максатлары өчен мәйданчыктан - 20 м;

калдыклар өчен контейнерлар булган мәйданчыклардан алыш торак йортлар, балалар учреждениеләре участоклары чикләренә кадәр, яшелләндерелгән мәйданчыклар - кимендә 50 м, әмма 100 м дан артык түгел.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар яғыннан булышу корылмаларын урнаштыру рәхсәт ителми.

Өлгө таблицада жайга салынмаган курсәткечләр Техник регламентлар, СНиП, СанПиН һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Ж1П. Шәхси торак йортлар белән перспективалы төзелеш зonasы.

Перспектиналы индивидуаль торак төзелеше зонасы Әлмәт муниципаль районы һәм Сөләй авыл жирлегенең территориаль планлаштыру документлары, аерым торучы индивидуаль торак йортлар төзү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре, рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары, Ж1П зонасы өчен жир кишәрлекләрен төзүгә карата таләпләр рөхсәт ителгән жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын куллану төрләренә, Ж1 зонасы өчен билгеләнгән жир кишәрлекләрен төзүгә карата таләпләргә туры килә.

Шәhәр төзелеше регламентлары. Ижтимагый-эшлекле зоналар.

Ижтимагый - эшлекле зоналар сәламәтлек саклау, мәдәният, сәүдә, җәмәгать туклануы, социаль һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәту объектларын, эшкуарлык эшчәнлеген, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү мәгариф учреждениеләрен, административ, фәнни-тишшеренү учреждениеләрен, культ биналарын, автомобиль транспорты стоянкаларын, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектларны, гражданнарның тормыш эшчәнлеген тәэммин итүгә бәйле башка объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

ОД1. Күп функцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы.

ОД1 Д1 күп функцияле ижтимагый-эшлекле зонасы административ, эшлекле, ижтимагый, мәдәни, хезмәт күрсәтүче һәм коммерцияле кулланылыштагы объектларны формалаштыруның хокукий шартларын тәэммин итү өчен бүләп бирелгән.

Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төренен атальышы	Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвиrlау	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтелүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм хезмәтләре, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәэммин итү хезмәте, аз керемле гражданнарны туендыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яисә пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча, шулай ук коммерциягә карамаган ижтимагый оешмалар: коммерциягә карамаган фондлар, хәйрия оешмалары,	3.2.2

	кызыксынулар буенча клублар урнаштыру өчен урнаштыру	
Элемтә хезмәтләре күрсәту	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре күрсәту пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.2.3
Кунакханә хезмәте	Кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән эшкуарлық файдасын алу максатында кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чечтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәту	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Урта һәм югары һөнәри белем	Һөнәри белем бирү һәм агарту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру (һөнәри техник училищелар, көллияতләр, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмғыятында, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү оешмалары һәм белем бирү һәм агарту эшчәнлеген гамәлгә ашыручи башка оешмалар, шул исәптән, укучыларны физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары)	3.5.2
Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	Музейлар, күргәзмә заллары, сәнгать галереяләре, мәдәният йортлары, китапханәләр, кинотеатрлар һәм кинозаллар, театрлар, филармонияләр, концерт заллары, планетарийлар урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.6.1
Дәүләт идарәсе	Дәүләт органнарын, дәүләт пенсия фондын, жирле үзидарә органнарын,	3.8.1

	судларны, шулай ук эшчәнлекләрен турыдан-туры тәэмин итүче яисә дәүләт hәм (яисә) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру максаты: дәүләт яисә муниципаль идарә hәм хезмәтләр күрсәтү белән бәйле булмаган идарә эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында сату вакытында товар тапшыруны таләп итмәгән алыш-бирешләр кылуны тәэмин итү, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк hәм иминият эшчәнлегеннән тыш)	4.1
Фәнни тикшеренүләр үткәру	Фәнни тикшеренүләр, тикшеренүләр hәм эшләнмәләр (фәнни-тикшеренү hәм проект институтлары, фәнни үзәкләр, инновацион үзәкләр, дәүләт фәннәр академиясе, тәжрибә-конструкторлык үзәкләре, шул исәптән тармак үзәкләре) үткәру өчен билгеләнгән биналарны hәм корылмаларны урнаштыру	3.9.2
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк hәм иминият эшчәнлеге	Банк hәм иминият хезмәтләре күрсәтә торган оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннары (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлықлар, барлар) урнаштыру максатларында капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Күңел ачу чаралары	Күңел ачу чараларын, сәяхәтләрне оештыру, дискотекалар hәм бию мәйданчықлары, Төнге клублар, аквапарклар, боулинг, аттракционнар h. б. урнаштыру, уен автоматлары (комарлы уеннар өчен файдаланыла торган уен жиһазларыннан тыш), уен мәйданчықлары урнаштыру	4.8.1
Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэмин итү	Спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура-сәламәтләндөрү комплексларын биналарда hәм корылмаларда	5.1.2

	урнаштыру	
Спорт белөн шөгүллөнү өчен мәйданчықлар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белөн шөгүллөнү өчен мәйданчықлар урнаштыру (физкультура мәйданчықлары, йөгерү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)	5.1.3
Спорт-тамаша чарапарын тәэммин итү	500 урынлы тамашачылар өчен маxсус урыннар булган спорт-тамаша биналарын һәм корылмаларны (стадионнарны, спорт сарайларын, боз сарайларын, ипподромнарны) урнаштыру	5.1.1
Тулай торак	Урнашуы рөхсәт ителгән 4.7 код белөн файдалану тәреннән тыш, гражданнарның эш вакытына яшәү, хезмәт итү яисә укуту өчен билгеләнгән тулай торакларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.2.4
Эчке тәртипне тәэммин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капиталь төзелеш объектларын әзерләү һәм әзерлектә тоту өчен кирәкле капиталь төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданнар оборонысы объектларыннан тыш	8.3
Коммуналь хезмәтләр күрсәту	Су, жылылық, электр, газ белөн тәэммин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп би्रү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу җайламналары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, сууткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газуткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм жыештыру һәм авария техникасына хезмәт күрсәту осталханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар)	3.1.1
Территорияне төзекләндерү	Территорияне төзекләндерүнен состав өлеше буларак кулланыла торган декоратив, техник, планлаштыру, конструктив җайламналар, яшелләндерү элементларын, жиһазларның һәм бизәүнен төрле	12.0.2

	төрлөрен, кече архитектура формаларын, стационар булмаган корылмаларны һәм корылмаларны, мәгълүмати щитларны һәм курсәткечләрне урнаштыру	
Жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре		
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм башка оешмалар, шул исәптән укучылар физик культура һәм спорт белән шөғыльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары)	3.5.1
Стационар медицина хезмәте курсәту	Гражданнарга стационарда медицина ярдәме курсәту өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (хастаханәләр, бала табу йортлары, диспансерлар, фәнни-медицина учреждениеләре һәм стационарда дәвалалу буенча хезмәт курсәтүне тәэммин итә торган башка объектлар); ашыгыч ярдәм станцияләрен урнаштыру; санитар авиация мәйданчыкларын урнаштыру	3.4.2
Амбулатор ветеринария хезмәте курсәту	Ветеринария хезмәтләре курсәту өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын хайваннарны тотудан башка урнаштыру	3.10.1
Базарлар	дайми яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сәүдә урынында 200 кв. метрдан артык мәйдан булмавын исәпкә алып; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру	4.3
Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-куңел ачу үзәкләре (комплекслар)	Гомуми мәйданы 5000 кв. м. булган капиталь төзелеш объектларын урнаштыру, товарлар сатуны һәм (яки) хезмәт курсәтүне башкаручы бер яки берничә оешманы урнаштыру, рәхсәт ителгән куллану төрләренен әчтәлеге	4.2

	4.5 - 4.8.2 кодлары нигезендө; гаражларны һәм (яки) сәүдә үзәгенә килүчеләр өчен автомобильләр кую урыннарын урнаштыру	
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагоглар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру	5.1.4
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хәҗиларның һәм послушникларның дайими урнашу урыннары, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, яшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, динни училищелар) гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.7.2
Автомобиль ремонтлау	Автомобильләрне ремонтлау һәм аларга хезмәт курсату өчен билгеләнгән осталханәләрне, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган дайими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Транспорт чараларына ягулық салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләрне юл сервисы объектлары буларак жәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, җир өсте һәм җир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын да кертеп, 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш, элемтә объектларын урнаштыру	6.8

Жир кишәрлекләренең чик күләме hәм рөхсәт ителгән тәзелеш, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүнең индикаторлары курсәттелгән таблициның курсәткечләренә туры килергә миеш.

Үлчәү берәмлекләре hәм параметрлары тәрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән тәрләренә карата параметрларның әһәмияте	
		Рөхсәт ителгән барлық төр тәзелеш өчен	
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары			
Минималь мәйдан	кв.м		1
Максималь мәйдан	кв.м		50000
Жир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән тәзелешнен индикаторлары			
Участокның алғы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка күрсәткеч тәзелешне жайга салу сызығы белән билгеләнмәгән очракта)	M		н/у
Участокның яң чикләрнән корылмаларның минималь чигенеше	M		н/у
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	M		н/у

Искәрмә 1. Башка таләпләр:

Кечкенә аралар:

мәктәпкәчә hәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кишәрлекнен алғы чигеннән төп тәзелешкә кадәр - 10 м;

стационар белән дәвалау учреждениеләре өчен участокның алғы чигеннән төп тәзелешкә кадәр - 30 м;

стационары hәм башка ижтимагый hәм торак биналары булган дәвалау учреждениесе арасындагы ераклык кимендә 50 м.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СНиП, СанПиН), шәһәр тәзелешен проектлау нормативлары hәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

ОД2. Сәламәтлек саклау hәм социаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру зonasы.

ОД2 сәламәтлек саклау hәм социаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру зonasы сәламәтлек саклау hәм социаль яклау учреждениеләрен, шулай ук хезмәт күрсәтүче, төп билгеләнешенә карата ярдәмчә объектларны урнаштыру өчен бүләп бирелгән.

Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төренен атальышы	Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвиrlау	Код
Жир кишәрлекләреннән hәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре		
Стационар медицина хезмәте күрсәту	Гражданнарга стационарда медицина ярдәме күрсәту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру (хастаханәләр, бала табу йортлары, диспансерлар, фәнни-медицина учреждениеләре hәм стационарда дәвалалу буенча хезмәт курсатуне тәэммин итә торган башка объектлар); ашыгыч ярдәм станцияләрен урнаштыру; санитар авиация мәйданчыklарын урнаштыру	3.4.2
Коммуналъ хезмәтләр күрсәту	Жылылык, жылылык, электр, газ белән тәэммин итә торган биналар hәм корылмалар урнаштыру, канализация супарын чыгару, күчмәсез милек объектларын (котельныйлар, су жыю корылмаларын, чистарту корылмаларын, насос станцияләрен, сүткәргечләрне, электр үткәргечләрен, трансформатор подстанцияләрен, газуткәргечләрне, элемәтә линияләрен, телефон станцияләрен, канализацияләрне, стоянкаларны, гаражларны hәм осталанәләрне жыештыру hәм авария техникасына, кар жыю hәм эретү өчен кирәkle корылмаларны) чистарту hәм жыештыру	3.1.1
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәту	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана hәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан дононорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Халыкка социаль ярдәм күрсәту	Психологик hәм түләүсез юридик ярдәм хезмәтләре, социаль, пенсия hәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәэммин итү хезмәте, аз керемле гражданнарны туендыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны социаль ярдәм күрсәту hәм социаль яисә пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча, шулай ук	3.2.2

	коммерциягә карамаган ижтимағый оешмалар: коммерциягә карамаган фондлар, хәйрия оешмалары, кызықсынулар буенча клублар урнаштыру өчен урнаштыру	
Жыр кишерлекләрен һәм капиталъ тәзелеш объектларын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре		
Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	Суд-медицина һәм патолого-анатомик экспертиза (морглар)үткәрүне гамәлгә ашыручы медицина оешмаларын урнаштыру өчен капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру	3.4.3
Социаль хезмәт курсәтү йорты	Картлар йортларын, бала йортларын, балалар йортларын, йортсыз гражданнар өчен төнгө пунктларны урнаштыру; мәжбүри күченүчеләрне, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру	3.2.1
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар башкару өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны (шул исәптән чиркәүләрне, соборларны, храмнарны, часовняларны, мәчетләрне, гыйбадәт кылу йортларын, синагогларны) урнаштыру	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затлар, дин әхелләре һәм дин әхелләре дайими булу урыны өчен билгеләнгән биналарны дини хезмәт башкаруга бәйле рәвештә, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йорты, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен урнаштыру	3.7.2
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган дайими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9

Жыр участокларының ин чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән тәзелешнен чикле параметрлары, капиталъ тәзелеш объектларын реконструкцияләу.

Параметрларның төрлөре һәм үлчәү берәмлекләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренең карата параметрларның әһәмияте	
		Рөхсәт ителгән барлық төр төзелеш өчен	
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары			
Минималь мәйдан	кв.м		1
Максималь мәйдан	кв.м		50000
Жир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең индикаторлары			
Участокның алғы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка курсәткәч төзелешне жайга салу сызығы белән билгеләнмәгән очракта)	M		0
Участокның яң чикләреннән корылмаларның минималь чигенеше	M		0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	M		0

Әлеге статьяда жайга салынмаган курсәткәчләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы зonasы.

И1. Транспорт инфраструктурасы объектлары зonasы.

Транспорт инфраструктурасы объектларының И1 зonasы транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен бүлеп бирелгән, шул исәптән автомобиль, һава, торбауткәргеч транспорт һәм элемтә корылмалары һәм коммуникацияләре.

Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Һава транспорты	Аэродромнары, вертолет мәйданчыкларын (вертодромнары) урнаштыру, гидросамолетларны алып килү һәм китерү өчен урыннар булдыру, очышларны һәм һава судноларын очып китү һәм тәшерү (китерү)	7.4

	өчен кирәкле башка объектларны радиотехник тәэммин иту, аэропортларны (аэровокзалларны) һәм пассажирларны утырту һәм аларга тиешле хезмәт курсәту һәм аларның куркынычсызлыгын тәэммин иту өчен кирәкле башка объектларны урнаштыру, шулай ук һава юлы белән хәрәкәт итә торган йөкләрне төяү, бушату һәм саклау өчен кирәкле объектларны урнаштыру;	
Автомобиль транспорты	Автомобиль транспорты биналарын һәм корылмаларын урнаштыру. Әлеге төрдәге рәхсәт ителгән файдалануның эчтәлеге 7.2.1 (автомобиль юлларын урнаштыру), 7.1.2 (пассажирлар йөртүне тәэммин иту), 7.2.3 (гомуми файдаланудагы транспорт стоянкасы) кодлары белән рәхсәт ителгән куллану төрләрен карап тотуны үз өченә ала.	7.2
Торбауткәргеч транспорт	Нефть үткәргечләрне, су үткәргечләрне, газ үткәргечләрне һәм башка торба үткәргечләрне, шулай ук аталган торбауткәргечләрне эксплуатацияләү өчен кирәкле башка биналар һәм корылмаларны урнаштыру	7.5
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәненән кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафе, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Коммуналь хезмәтләр курсәту	Су, жылылык, электр, газ белән тәэммин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп биру, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу	3.1.1

	жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, сууткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм жыештыру һәм авария техникасына хезмәт курсәту осталанәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәклө корылмалар)	
Юл ялын тәэммин итү	Юл сервисы (модельләр) сыйфатында кунакханә хезмәте курсәту өчен биналарны урнаштыру, шулай ук юл сервисы объектлары сыйфатында жәмәгать туклануын оештыру өчен тиешле сәүдә кибетләрен, биналарны урнаштыру	4.9.1.2
Жир кишәрлекләрен һәм капиталь тәзелеш объектларын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре		
Базарлар	дайми яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капиталь тәзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сәүдә урынында 200 кв. метрдан артык мәйдан булмавын исәпкә алып; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру	4.3
Транспорт ҹараларына ягулық салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләрне юл сервисы объектлары буларақ жәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Автомобиль юу урыны	Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3
Автомобиль ремонтлау	Автомобильләрне ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәту өчен билгеләнгән осталанәләрне, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рәхсәт ителгән тәзелеш, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары курсәтелгән таблицаның курсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның өһәмияте
		Рәхсәт ителгән барлык төр тәзелеш өчен
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	100000
Жир кишәрлекләре чикләрендә рәхсәт ителгән тәзелешнең ин чик параметрлары		

Участокның алғы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка курсәткеч төзелешне җайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	M		н/у
Участокның ян чикләрнән корылмаларның минималь чикләре	M		н/у
Участокның артқы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	M		н/у

Әлеге статьяда җайга салынмаган курсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

И2. Инженерлык инфраструктурасы объектлары зонасы.

И2 инженерлык инфраструктурасының эре объектларын урнаштыру өчен, шул исәптән, торбауткәргеч транспорт һәм элемтә корылмалары һәм коммуникацияләре өчен бүләп бирелгән. Территориядән файдалану режимы норматив һәм кагыйдәләр таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Авыл хужалығы билгеләнешендәге зоналар.

СХ-1. Агросәнәгать комплексы объектларын һәм агросәнәгать комплексы объектларына хезмәт курсәту объектларын урнаштыру зонасы.

Агросәнәгать комплексы объектларын һәм агросәнәгать комплексына хезмәт курсәту объектларын урнаштыру зонасы СХ2 авыл хужалығы предприятиеләрен һәм аларга хезмәт курсәту объектларын, санитар-яклау зоналарын, торак төзелеше чикләренә һәм әйләнә-тирәлекнең нормалаштырыла торган сыйфат курсәткечләре булган башка объектларга кадәр саклау шартларын тәэммин итү өчен СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләр, корылмалар һәм башка объектларны санитар классификацияләү» (РФ Баш дәүләт санитария табибының 2010 елның 9 сентябрендәге 122 номерлы карагы белән расланган) нигезендә бүләп бирелгән.

Жир кишәрлекеннән рәхсәт ителгән файдалану тәре исеме	Жир кишәрлекеннән рәхсәт ителгән файдалану тәрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән		

файдалануның төп төрлөре		
Терлекчелек	<p>Авыл хүжалығы терлекләре (эре мөгезле терлек, сарыклар, кәжәләр, атлар, дөяләр, боланнар) үрчетүгө бәйле авыл хүжалығы жирләрендә хүжалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>авыл хүжалығы терлекләрен чабу, көтүлекләр көтү, терлек азығы житештерү, авыл хүжалығы терлекләрен тоту һәм үрчетү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру, нәселле терлекләр үрчетү, нәсел продукциясен (материалны) житештерү һәм куллану</p>	1.8
Жәнлекчелек	<p>Кыйммәтле меклү жәнлекләр үрчетү белән бәйле хүжалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне житештерү, саклау һәм беренчел эшкәрту өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру;</p> <p>нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал) житештерү һәм куллану</p>	1.9
Кошчылық	<p>Йорт кошларының, шул исәптән су йөзүчеләрнең нәсел токымнарын үрчетүгө бәйле хүжалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>терлекчелек продукциясен житештерү, саклау һәм беренчел эшкәрту өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру;</p> <p>нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал) житештерү һәм куллану</p>	1.10
Дунғызычылық	<p>Дунғызлар үрчетүгө бәйле хүжалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне житештерү, саклау һәм беренчел эшкәрту өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру;</p> <p>нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал) житештерү һәм куллану</p>	1.11
Балықчылық	Балықчылық (аквакультура) объектларын үрчетү һәм (яки) тоту, үстерү белән бәйле хүжалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру; балықчылыкны (аквакультуранны) гамәлгә	1.13

	ашыру өчен кирәkle биналар, корылмалар, җайланмалар урнаштыру	
Умартачылык	<p>Бал картларын һәм башка файдалы бәжәкләрне үрчетү, тоту һәм куллану буенча, шул исәптән авыл хужалығы жирләрендә хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>умартачылык һәм башка файдалы бәжәкләр үрчетү өчен кирәkle умарталарны, башка объектларны һәм җайланмаларны урнаштыру;</p> <p>умартачылык продукциясен саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган корылмаларны урнаштыру</p>	1.12
Авыл хужалығын фәнни тәэмин итү	Үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен фәнни құзлектән караганда қыйммәтле булган үрнәкләрне алу өчен фәнни һәм селекцион эш алып бару, авыл хужалығын алып бару; үсемлекләрнең генетик ресурслары коллекцияләрен урнаштыру	1.14
Авыл хужалығы продукциясен саклау һәм эшкәртү	Авыл хужалығы продукциясен житештерү, саклау, беренчел һәм тирән эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру	1.15
Кыр кишәрлекләрендә шәхси ярдәмче хужалық алып бару	Капиталь төзелеш объектларын төзү хокукуыннан башка авыл хужалығы продукциясе житештерү	1.16
Питомниклар	<p>Яшь үсентеләрне авыл хужалығында кулланыла торган агач һәм куаклар, шулай ук үсентеләр һәм орлыklар алу өчен башка авыл хужалығы культуралары үстерү һәм сату;</p> <p>авыл хужалығы производствоның күрсәтелгән төрләре өчен кирәkle корылмаларны урнаштыру</p>	1.17
Авыл хужалығы житештерүен тәэмин итү	Авыл хужалығы алып бару өчен файдаланыла торган машина-транспорт һәм ремонт станцияләрен, ангарларны һәм гаражларны авыл хужалығы техникасы, амбарларны, су жыю башняларын, трансформатор станцияләрен һәм башка техник җиһазларны урнаштыру	1.18
Бакчачылык	Хужалық эшчәнлеген, шул исәптән күпъеллык җиләк-жимеш культуралары, виноград һәм башка күпъеллык культуралар үстерүгә бәйле авыл хужалығы жирләрендә гамәлгә ашыру	1.5
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан		

файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрлөре		
Коммуналь хәзмәтләр курсату	Жылыштырылған, жылыштырылған, электр, газ белән тәэмин итә торган биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация суларын чыгару, күчемсез милек объектларын (котельный лар, су жыю корылмаларын, чистарту корылмаларын, насос станцияләрен, сууткәргечләрне, электр үткәргечләрен, трансформатор подстанцияләрен, газуткәргечләрне, элемтә линияләрен, телефон станцияләрен, канализацияләрне, стоянкаларны, гаражларны һәм осталанәләрне жыештыру һәм авария техникасына, кар жыю һәм эретү өчен кирәклө корылмаларны) чистарту һәм жыештыру	3.1.1
Авыл хужалығы продукциясен саклау һәм эшкәрту	Авыл хужалығы продукциясен житештерү, саклау, беренчел һәм тирән эшкәрту өчен кулланыла торган биналарны, корылмаларны урнаштыру	1.15

Шәһәр төзелеше регламентлары. Рекреацион билгеләнештәге зоналар.

Рекреацион билгеләнештәге зоналар составына урманнар, урман парклары, болын парклары, скверлар, парклар, бакчалар, шулай ук ял иту, туризм, физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен файдаланыла һәм билгеләнгән башка территорияләр чикләрендә зоналар керә..

P1. Табигый ландшафтлар зонасы.

P1 рекреация территорияләре зонасы булган табигый ландшафтны саклап калу һәм алардан файдалануның хокукий шартларын тәэмин итү, халық сәламәтлеге, урманнарны саклау һәм яңадан торғызу, алардан рациональ файдалануны тәэмин итү өчен булеп бирелгән.

Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Табигать территорияләрен саклау	Бу зонада хужалык эшчәнлеген чикләү юлы белән әйләнә-тирә табигый мохитнең аерым табигый сыйфатларын саклап калу, аерым алганда: тыю полосаларын булдыру һәм карау, саклагыч урманнарны, шул исәптән шәһәр урманнарын, урман паркларын булдыру һәм карау, саклау урманнарында рөхсәт ителгән башка хужалык эшчәнлеге, тыюлыкларда	9.1

	табигый ресурслардан файдалану режимын үтәү, аерucha кыйммәтле жирләрнең үзенчәлекләрен саклау	
--	--	--

P2. Рекреацион билгеләнештәге зоналар.

P2 рекреация территорияләре зонасы ял иту, парклар, скверлар, бульварлар оештыру өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану тәре исеме	Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану тәрен тасвиrlау	Код
Жир кишәрлекләрен һәм капиталь тәзелеш объектларын рәхсәт ителгән файдалануның төп тәрләре		
Табигать территориияләрен саклау	Бу зонада хужалык эшчәnlеген чикләү юлы белән әйләнә-тире табигый мохитнең аерым табигый сыйфатларын саклап калу, аерым алганда: тыю полосаларын булдыру һәм карау, саклагыч урманнарны, шул исәптән шәһәр урманнарын, урман паркларын булдыру һәм карау, саклау урманнарында рәхсәт ителгән башка хужалык эшчәnlеге, тыюлыкларда табигый ресурслардан файдалану режимын үтәү, аерucha кыйммәтле жирләрнең үзенчәлекләрен саклау	9.1
Жир кишәрлекләрен һәм капиталь тәзелеш объектларын рәхсәт ителгән файдалануның төп тәрләре		
Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	5.1.3
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капиталь тәзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәnlек тәрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган дайими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортнын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9

Шәhәр тәзелеше регламентлары. Махсус билгеләнештәге зоналар.

CH1. Махсус билгеләнештәге зона.

СН1 махсус кулланылыштагы зона калдықлар урнаштыру, туплау һәм күмү объектларын урнаштыру, шулай ук мондый объектларның техник регламентлар таләпләренә туры китереп санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекеннән рәхсәт ителгән файдалану тере исеме	Жир кишәрлекеннән рәхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Ритуаль эшчәнлек	Зиратларны, крематорийларны һәм күмү урыннарын урнаштыру; тиешле дини корылмалар урнаштыру; ритуаль-йола билгеләнешендәге продукция житештерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру	12.1
Жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре		
Көнкүреш хезмәте курсату	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре курсату өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт осталанәләре, ателье, мунча, чечтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюrolары)	3.3
Коммуналъ хезмәтләр курсату	Су, жылылык, электр, газ белән тәэммин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчмез милек объектларын (котельный, су алу жайламалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, сууткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газуткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация станцияләре, стоянкалар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт курсату осталанәләре, Корылмалар, карны жыю һәм эретү өчен кирәклө) (рәхсәт ителгән файдалануның ёстәмә тәре төп һәм шартлы рәвештә рәхсәт ителгән барлык төрләре өчен кулланыла)	3.1.1
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган дайми яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын,	4.9

	шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	
--	--	--

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рәхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрлары курсәттелгән таблицаның курсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары тәрләре		<p>Күчемсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән тәрләренә карата параметрларның өһәмияте</p> <p style="margin-top: 5px;">Рәхсәт ителгән барлық төр төзелеш өчен</p>	
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары			
Минималь мәйдан	кв.м	1	
Максималь мәйдан	кв.м	100000	
Жир кишәрлекләре чикләрендә рәхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрлары			
Участокның алғы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка курсәткеч төзелешне жайга салу сызығы белән билгеләнмәгән очракта)	M	н/у	
Участокның яң чикләрнән корылмаларның минималь чикләре	M	н/у	
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	M	н/у	

Әлеге статьяда жайга салынмаган курсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

СН2. Үләт базын урнаштыру зonasы.

Махсус билгеләнештәге зона терлекләр каберлекләрен урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

СН3. Үләт базын чикләуләр зonasы.

СН-4 зонасы Россия Федерациясе Авыл хужалығы министрлыгының 2020 елның 26 октябрендәге 626 номерлы боерыгы белән расланган биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәрту һәм утильләштерү ветеринария кагыйдәләре таләпләренә туры китереп үләт базларының санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

С3. Санитар-яклау утыртмалары зonasы.

Зона гамәлдәге нормативлар нигезендә санитар-яклау зоналарын оештыру һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән.

11 бүлек. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез милекне файдалануны чикләү өлеменән шәһәр төзелеше регламентлары

Статья 27. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез мәлкәттән файдалануның чикләүләрен тасвирлау.

1. Әлеге Кагыйдәләр Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасында билгеләнгән зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларыннан файдалану түбәндәгечә билгеләнә:

1) әлеге статьяда билгеләнгән чикләүләрне исәпкә алып, картада билгеләнгән тиешле территориаль зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары;

2) санитар-яклау, су саклау һәм башка чикләүләр зоналарына карата законнарда, башка норматив хокукий актларда билгеләнгән чикләүләр белән.

2. Санитар-яклау зоналарында һәм санитария өзелүләрендә, саклау зоналарында, су саклау зоналарында, яр буе яклау һәм яр буе полосаларында урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү түбәндәгә норматив хокукий актларда билгеләнгән:

- Россия Федерациясе Су кодексы;
- Россия Федерациясе Жир кодексы;
- «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон;
- «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартандагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон;
- «Атмосфера һавасын саклау турында» 1999 елның 4 маенданы 96-ФЗ номерлы федераль закон;
- СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе»;
- Россия Федерациясе Авыл хужалығы министрлығының 2020 елның 26 октябрендәге 626 номерлы боерыгы белән расланган Биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерүнең Ветеринария кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән үләт базларының санитар-яклау зоналары;
- СанПиН 2.1.1279-03 «Зиратларны, күму билгеләнешендәге биналарны һәм корылмаларны урнаштыруга, урнаштыруга һәм тотуга гигиеник таләпләр» (Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2011 елның 28 июнендәге 35 номерлы каары белән расланган);
- СанПиН 2.1.4.1110-02 «Су белән тәэммин иту һәм эчәргә яраклы сууткәргечләр чыганакларын санитар саклау зоналары» (Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2002 елның 14 мартандагы 10 номерлы каары белән расланган);
- СП 2.2.3670-20 «Яңа төзелә торган һәм реконструкцияләнә торган сәнәгать предприятиеләрен проектлауга гигиена таләпләре»;

– СП 36.13330.2010 «СНиП 2.05.06-85* Магистраль торбауткәргечләр» (СССР Дәүләт төзелешенең 1985 елның 30 мартаңдагы 30 номерлы қаары белән расланган);

– СП 42.13330.2016 «СНиП 2.07.01-89* Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм тәзү».

– Әлеге Кагыйдәләрне эшләгәндә әлеге Кагыйдәләрне эшләү вакытында муниципаль берәмлекнең норматив-хокукий актлары кабул иткән чикләуләрнең санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарында урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү исәпкә алынды.

3. Санитар-яклау зonasы яшәү тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм производстволар тирәсендә халыкның куркынычсызлығын тәэммин итү максатларында билгеләнә. Санитар-яклау зonasы күләме атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) пычрану йогынтысын гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, ә I һәм II класслы хәвефлелектәге предприятиеләр өчен - гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, шулай ук халыкның сәламәтлеге өчен кабул итәрлек куркыныч зурлығына кадәр киметүне тәэммин итә.

Предприятиеләрнең, оешмаларның һәм объектларның санитар классификациясе нигезендә аларның санитар-яклау зоналары күләмнәрен төзиләр:

- беренче сыйныф предприятиеләре өчен - 1000 м;
- икенче сыйныф предприятиеләре өчен - 500 м;
- өченче сыйныф предприятиеләре өчен - 300 м;
- дүртнче сыйныф предприятиеләре өчен - 100 м;
- бишенче сыйныф предприятиеләре өчен - 50 м.

Сөләй авыл жирлеге территориясендә әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты чыганагы булган барлык куркыныч класслы объектлар урнашкан.

Житештерү һәм транспорт предприятиеләренең санитар-яклау зоналарында, коммуналь һәм инженер-транспорт инфраструктурасы объектларында, коммуналь-склад объектларында, чистарту корылмаларында, башка объектларда урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектлары өчен «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиНом 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә:

- 1) тыелган файдалану төрләре;
- 2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Житештерү-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны түю төрләре:

- аерым торак йортларны да кертеп, торак йортлар;
- ландшафт-рекреация зоналары, ял зоналары, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләре;
- бакчачылык ширкәтләре һәм коттеджлар корылышы территорияләре, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча участоклары, шулай ук яшәү тирәлеге сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләр;
- спорт корылмалары, балалар мәйданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми кулланылыштагы дәвалай-профилактика һәм сәламәтләндөрү учреждениеләре;

- дару матдәләре, дару чарапары һәм (яки) дару формалары житештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары;

- Сәнәгатьнең азық-төлек тармаклары объектлары, азық-төлек чималы һәм азық-төлек күпләп складлары, эчә торган суны өзөрлөү һәм саклау өчен су үткәргеч корылмалар комплекслары.

Житештерү-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файлдалану төрләре:

- авария хәлендәге дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен бүлмәләр (ике атнадан да артык түгел), идарә итү биналары, конструкторлык бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, поликлиникалар, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу урыннары, сәүдә һәм жәмәгать түклануы объектлары, мотельләр, кунаханәләр, гаражлар, жәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен мәйданчыклар һәм корылмалар, янғын деполары, жирле һәм транзит коммуникацияләре, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газ үткәргечләре, техник су белән тәэммин итү өчен артезиан скважиналары, техник су белән тәэммин итү өчен су сүйту корылмалары, техник канализация станцияләре, су белән тәэммин итү станцияләре, автомобильләрне су белән тәэммин итү станцияләре.

4. Үләт базының санитар-яклау зонасы.

«Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясенә ике үләт базы йогынты ясый.

Биологик калдыкларны җыю, утильләштерү һәм юк итү буенча ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә үләт базының санитар-яклау зонасы күләме 1000 м тәшкил итә.

Россия Федерациясе Роспотребнадзор идарәсенең 2006 елның 3 маендағы хаты нигезендә 0100/4973-06-31 үләт базының санитар-яклау зонасы күләмен қыскарту Россия Федерациясенең Баш дәүләт санитар табибы яисә аның урынбасары карары буенча махсус чарапар комплексы һәм туфрак һәм грунт сularы лаборатория тикшеренүләре уздырганнан соң мөмкин.

Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенең тәп таләпләре булып, аеруча куркыныч инфекцияләр күмелгән урыннардан читкә таралу мөмкинлеген булдырмау һәм үләт базының санитар-яклау зонасы күләмен киметү тора:

- өстән тимер-бетон каркас (саркофак) белән туфрак участын яшерүнә тәэммин итү;

- үләт базының чиген терәк планга төшерү;

- периметр буйлап туфрак участы ишелеп төшү, аншлаг белән ышанычлы киртәне яңарту;

- туфракның һәм суның лаборатор контролен оештыру, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе белән килештереп, скважиналарда грунт сularы агымы буенча түбәнрәк.

Татарстан Республикасының Баш дәүләт ветеринария инспекторы мәгълүматлары буенча, саркофага дивар калынлығы 0,4 метрдан да ким булмаска тиеш; терлек каберлеге 2,5 метрдан да ким булмаган биеклектәге койма периметры буйлап чикләнергә тиеш; койма яки бетон саркофагадан 30 м

радиуста 1 м биеклектөгө жир валы рәвешендә өстәмә саклау зонасы булдырырга кирәк.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының Баш ветеринария идарәсeneң 11.02.2010 елдагы 01-09-1218 номерлы хаты həm РСФСР Авыл хужалығы министрлығы тарафыннан 1971 елның 3 маенда расланган төзелеш, агрогидромелиорация həm башка жир эшләрен башкарганда ветеринария-санитария таләпләре турында Инструкция нигезендә, тиешле кагыйдәләрне утәгәндә, себер язвасы булмаган үләт базын күчерергә мөмкин. Себер язвасы булмаган үләт базын күчеру мөмкинлеге турындагы карар Татарстан Республикасының Баш дәүләт ветеринария инспекторы тарафыннан кабул ителә.

Санитар-яклау зоналарында урнашкан жир кишәрлекләре həm күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен үләт базлары түбәндәгеләр билгеләнә:

- 1) тыелган файдалану төрләре;
- 2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Үләт базларының санитар-яклау зоналары чикләрендә həm аларның территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннәn həm күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре

- торак, ижтимагый биналар həm терлекчелек комплексларын урнаштыру үләт базыннан 1000 м якынрак;

- терлек көтүе, печән чабу;
- жирне həm үләт базыннан читкә гуммияле калдыкны чыгару.

Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:

- терлекләр həm көтүлекләр урнаштыру 200 метрдан да якынрак;

- автомобиль, тимер юллар, аларның категориясенә қарап, 50-300 метрга якын урнаштыру.;

- гамәлдәге норматив документлар таләпләренә туры китерап яшелләндерү (Табигый үсемлек).

5. Автомобиль юлларының санитар аермалары.

Сөләй авыл жирлеге территорияләре төбәк әһәмиятендәге 3 həm 4 категорияле автомобиль юлларын кисеп үтә. «Шәһәр həm авыл жирлекләрен шәһәр төзелеше планлаштыру həm төзү» сп 42.13330.2011 п. нигезендә төбәк әһәмиятендәге автомобиль юлларыннан 3 категориядәге 100 м күләмендә, 4 категорияле юллар өчен – 50 м күләмендә санитар өзеклекләр билгеләнә.

Санитар өзелүләрне куллану режимы СанПиН билгеләнә 2.2.1/2.1.1.1200-03 "предприятиеләрнен, корылмаларның həm башка объектларның санитар-яклау зоналары həm санитар классификациясе".

Автомобиль юллары həm тимер юлларның санитар өзелүләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләren həm башка күчемсез милек объектларын куллануны түю төрләре:

- аерым торак йортларны да кертеп, торак төзелеше;
- Ландшафт-рекреацион зоналар, ял зоналары, курортлар, шифаханәләр həm ял йортлары территорияләре;
- бакчачылык ширкәтләре həm коттедж төзелеше, күмәк яки шәхси дача həm бакча-бакчачылык участоклары территорияләрендә, шулай ук яшәү тирәлекенең нормалаштырыла торган сыйфаты курсәткечләре булган башка территорияләр;

- спорт корылмалары, балалар мәйданчықлары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми кулланылыштагы дәвалау-профилактика һәм сәламәтләндерү учреждениеләре;
- дару матдәләре, дару чаралары һәм (яки) дару формалары житештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары;
- сәнәгатьнең азық-төлек тармаклары объектлары, азық-төлек чималының һәм азық-төлек продуктларының күпләп сату складлары, эчәргә яраклы суны әзерләү һәм саклау өчен сууткәргеч корылмалар комплекслары.

Автомобиль юллары һәм тимер юлларның санитар өзелүләре чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын шартлы рәвештә куллану төрләре:

- авария хәлендәге дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен бүлмәләр (ике атнадан да артык түгел), идарә итү биналары, конструкторлык бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, поликлиникалар, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу урыннары, сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунаханәләр, гаражлар, жәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен мәйданчықлар һәм корылмалар, янғын деполары, җирле һәм транзит коммуникацияләре, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газ үткәргечләре, техник су белән тәэммин итү өчен артезиан скважиналары, техник су белән тәэммин итү өчен су сүйту корылмалары, техник канализация станцияләре, су белән тәэммин итү станцияләре, автомобильләрне су белән тәэммин итү станцияләре.

6. Магистраль торбауткәргечләрнең санитар өзеклекләре.

Әлмәт муниципаль районның «Сөләй авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен магистраль газуткәргечләр кисеп үтә, санитар аермалар СНиП 2.05.06-85 нигезендә; «магистраль торба үткәргечләр», диаметрына һәм транспортлана торган ягулыкның төренә карап, 200 м тәшкил итә.

Торбауткәргечләрнең санитар өзеклекләр чигендә урнашкан җир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю төрләре:

- шәһәрләр һәм башка торак пунктлар;
- бакча йортлары, дача бистәләре булган колектив бакчалар;
- аерым сәнәгать һәм авыл хужалығы предприятиеләре;
- кошчылык фабрикалары, теплица комбинатлары һәм хужалықлары;
- сөт заводлары;
- файдалы казылмалар эшкәрту карьерлары;
- индивидуаль хужалар автомобильләре өчен гаражлар һәм ачык тукталышлар 20 дән артык автомобиль санына;
- кешеләр күпләп жыела торган аерым биналар (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзаллар h.b.);
- торак биналар 3 катлы һәм аннан югарырак;
- тимер юл станцияләре; аэропортлар; елга портлары һәм пристаньнар;
- гидро-, электр станцияләре; I-IV класслы елга транспортның гидротехник корылмалары;
- магистраль торба үткәргеченә карамаган су үткәргеч корылмалар һәм насос станцияләре;

- 1000 м³ дан артық саклана торган жиңел кабынып китүчән һәм янучан сыеклыклар һәм газлар складлары; автомобилльләргә ягулык салу станцияләре;
- торбауткәргечләргә, мачталарга (манарапарга) һәм күпканаллы радиорель элемтә линиясенең мачталары (манарапары) һәм корылмалары; Россия Элемтә министрлыгының һәм башка ведомстволарның күпканаллы радиореле элемтә линиясенең корылмалары; телевизион манарапар.

7. Инженерлык коммуникацияләренең сак зоналары.

Торбауткәргечләрнең сак зоналары.

Торбауткәргечләргә зыян китерү мөмкинлеген булдырмас өчен, сак зоналары билгеләнә. Торбауткәргечләрнең сак зонасы күләме торбауткәргечләрнең саклау зоналарындагы жирләрне куллану тәртибе белән билгеләнә (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 20.08.2007 ел, № 395 карары белән расланган).

Әлеге торбауткәргечләр өчен саклау зонасы күләме 25 м. торба үткәргечләрнең сак зоналарына керә торган жир кишәрлекләре жирдән файдаланучылардан алышный һәм югарыда күрсәтелгән нормативларны мәжбүри үтәп, авыл хужалыгы һәм башка эшләр башкару өчен алар тарафыннан файдаланыла.

Сак зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю төрләре:

- предприятие житәкчесе тарафыннан расланган эш планы буенча ремонт һәм реконструкция вакытында башкарылуучы тирәнәйткечләрдән тыш, проектта каралмаган канализация коеларын һәм башка тирәнәйтүләрне урнаштыру;
- мелиоратив жир эшләре, сугару һәм киптерү системалары житештерү;
- Tay, төзелеш, монтаж, шартлаткыч эшләр житештерү, грунтны планлаштыру;
- скважиналар, шурфлар урнаштыру һәм грунт пробаларын алу белән бәйле геологик күтәрү, эзләү, геодезия һәм башка эзләнү эшләре житештерү.

Газ үткәргечен эксплуатацияләүче оешма белән килешү буенча рәхсәт ителгән куллану төрләре үз эченә:

- төрле төзелмәләр һәм корылмалар төзү;
- агачлар һәм куаклар утырту, азық, ашламалар һәм материаллар туплау, печән һәм салам эскертлау, терлек тоту, Балык тоту, колка һәм боз өзөрләү;
- торбауткәргечләр трассасы аша юллар һәм кичүләр кору;
- автомобиль транспорты тукталышларын, тракторларны һәм механизмнарны урнаштыру,
- бакчалар һәм бакчалар урнаштыру.

Ликвидацияләнгән нефть скважинасының сак зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю төрләре:

- теләсә нинди төзелеш төрләре.

ЛЭП саклау зоналары.

«Сөләй авыл жирләгеге» муниципаль берәмлеге территориясен кисеп үтә торган электр тапшыруларының һава линияләре өчен сак зоналары билгеләнә, аларның күләме «хезмәт куркынычсызлыгы стандартлары системасы. Электр куркынычсызлыгы. Көчәнеше 1000 В дан артык булган электр тапшыру

линияләренең сак зонасында иминлек арасы (продукция сыйфаты белән идарә итү буенча СССР Дәүләт комитетының 29.11.90 ел, № 2971 каары белән расланган) һәм 110 кВ егәрлекле электр тапшыру линияләре өчен 20 м тәшкил итә.

Сак зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю тәрләре:

- ягулык-майлау материаллары саклау урыннарын урнаштыру;
- чүплекләр урнаштыру;
- шартлаткыч эшләр башкару, ут үрчетү;
- экстремаль һава шартларында эшләр башкару һәм һава электр тапшыру линияләренең сак зонасында булу.

Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану тәрләре, һава электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләүче оешма белән килештереп, рәхсәт ителгән:

- төзелеш, монтаж һәм су сибү эшләре,
- агач утырту һәм кисү,
- азық, ашламалар, ягулык һәм башка материаллар туплау,
- йөк белән гомуми биеклеге булган яки юл өслегеннән йөксез генә 4 м дан артык булган машиналар һәм механизмнар өчен юллар төзү.

8. Эчәргә яраклы су белән тәэммин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зоналары.

2.1.4.1110-02 СанПиН нигезендә, су белән тәэммин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суны санитар саклау зоналары» санитар саклау һәм су белән тәэммин итү чыганакларын пычратудан саклау максатларында алардан санитар саклау зонасы оештырыла, аның составына өч пояс: беренче пояс – катый режимлы пояс, шулай ук икенче һәм өченче пояс – чикләү поясы керә.

Әлмәт муниципаль районының «Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә чишмәләр һәм су алу скважиналары бар. Кайбер су коймалары өчен өч пояс составында санитария саклау зоналары урнаштырылган, калганнары өчен - 50 м тәшкил итә торган санитария саклау зонасының беренче поясы гына. Икенче һәм өченче поясларның чикләре проектларын эшләү һәм аларны исәпләү зарур. Аларны куллану режимын СанПиН 2.1.4.1110-02 билгели.

Эчә торган су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зонасының I пояс чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларыннан файдалану тәрләре:

- зур кәүсәле агачлар утырту;
- сууткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм кинәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш тәрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләрне салу;
- торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру;
- кешеләрнең яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану.

Эчә торган су белән тәэммин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының II пояс чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларыннан файдалану тәрләре:

- эшкәртелгән суларны жир асты оғықларына керту һәм жир асты байлыкларын жир асты байлыкларына күчерү;

- ягулық-майлау материаллары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар складларын, промстоклар, шламосаклагычлар һәм жир асты суларының химик пычрануы куркынычы тудыручи башка объектлар складларын урнаштыру;

- зиратларны, үләт базларын, ассенизация кырларын, фильтрлау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылық предприятиеләрен һәм жир асты суларының микроб пычрануына китерә торган башка объектларны урнаштыру;

- ашламалар һәм агулы химикатлар куллану;

- тәп файдаланудагы урманны кису.

Мондый объектларны урнаштыру, геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенең санитар-эпидемиологик бәяләмәсе булганда, жир асты суларын файдаланганда гына, су йәрту оғығын пычранудан яклау буенча махсус чараптар башкарылганда гына, санитария саклау зонасының III поясы чикләрендә рәхсәт ителә.

Эчә торган су белән тәэммин итүнен жир асты чығанакларын санитар саклау зонасының II поясы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану тәрләре:

- Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе белән килештереп, яңа скважиналар бораулау һәм туфрак катламын бозуга бәйле яңа төзелеш.

9. Су саклау зоналары, ёске су объектларының яр буе һәм яр буе саклау полосалары.

Су саклау зоналары булып, ёслек су объектларының яр буе линиясенә якын урнашкан, аларда күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, күйлүүн, аларның суларын ағызуын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларын һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларын саклау максатларында хужалық һәм башка төр эшчәнлекне тормышка ашыруның махсус режимы билгеләнә.

Су саклау зоналары чикләрендә Яр буе саклау полосалары билгеләнә, алар территорияләрендә хужалық һәм башка төр эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә.

Яр буйлары һәр гражданың гомуми файдаланудагы су объектларына керүен тәэммин итү максатларында бүлеп бирелә.

РФ Су кодексы нигезендә елгаларның яки инешләрнең су саклау зоналары кинлеге аларның елгалары яисә инешләре өчен озынлык белән билгеләнә:

- 10 км га кадәр - 50 м күләмендә;
- 10 км дан 50 км га кадәр - 100 м күләмендә;
- 50 км һәм аннан да күбрәк - 200 м күләмендә.

Елга, чишмә башыннан алып инешкә кадәр 10 км дан да кимрәк булган инеш өчен су саклау зонасы яр буе яклау полосасы белән туры килә.

Елганың, инешнең чишмә башына су саклау зонасы радиусы 50 м күләмендә билгеләнә.

Яр буе яклау полосасының киңлеге су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кире авышлык өчен 30 м яисә кире авышлык өчен - 0°, 40 м тәшкіл итә, текәлек өчен 3° һәм андан да құбрәк авышу өчен - 50 м.

Шулай итеп, Кичү елгасының су саклау зонасының киңлеге 200 м, Чупаевка елгасы - 100 м, калган башка сұлыклар жирлек чикләрендә-50 м. Кичү һәм Чапай елгаларының яр буе саклау полосасы 50 м құләмендә кабул ителде.

Гомуми файдаланудагы су объектының яр буе линиясе буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр буе полосасы билгеләнә. Кичүй елгасының һәм Чупаевка елгасының яр буе полосасының киңлеге - 20 м, калган су ағымнары - 5 м. Гражданнарның су объектына ирекле керүен тәэммин итү максаттарында яр буе полосасы төзелә алмый.

Елгаларның, башка су объектларының су саклау зоналарында урнашкан жири кишәрлекләре һәм башка күчемсез милек объектлары өчен билгеләнә:

- тыелган куллану төрләре;
- бассейн һәм башка территориаль идарә органнары белән махсус килешенеп, әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән ачык тыңлаулар процедураларыннан файдаланып, вәкаләтле дәүләт органнарының су фондын куллану һәм саклау буенча рәхсәт итепергә мөмкин булган шартлы рәвештә рәхсәт итеплән куллану төрләре.

Елгаларның су саклау зоналары, башка су объектлары чикләрендә урнашкан жири кишәрлекләреннән һәм башка күчемсез милек объектларыннан файдалануны тыю төрләре:

- ағынты суларны туфрак ашламалар өчен куллану;
- зиратларны, үләт базларын урнаштыру, житештерү һәм куллану калдыкларын, радиоактив, химик, шартлатыч, агулы, агулы һәм агулы матдәләр күмү;
- үсемлекләрнең корткычларына һәм авыруларына каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;
- транспорт чараларының (махсус транспорт чараларыннан тыш) хәрәкәте һәм туктавы, аларның юллар буйлап йөрүләреннән тыш, юлларда һәм махсус жиһазландырылган урыннарда тукталышлары да бар.

Яр буе яклау полосалары чикләрендә, су саклау зоналары өчен курсәтләгән чикләүләр белән беррәттән, түбәндәгеләр тыела:

- жирләрне сәрү;
- юила торган грунтларның өемнәрен урнаштыру;
- авыл хужалығы терлекләрен көтү һәм алар өчен җәйге лагерьлар, ванналар оештыру.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык объектларын һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләу, файдалануга керту һәм эксплуатацияләу рәхсәт итеп, су законнары һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә мондый объектларны су объектларын пычранудан, чүпләнүдән һәм суларны саегудан саклауны тәэммин итә торган корылмалар белән жиһазландыру шарт.

Яр буе полосасында файдалануның тыелган төрләре:

- жири кишәрлекләрен хосусыйлаштыру;
- Механик транспорт чараларын кулланып хәрәкәт итү.

Су объектларының яр буе полосасы чикләрендә алар янында йөрү (механик транспорт чарапарын кулланмыйча) рөхсәт ителә, шул исәптән һәвәскәрләр һәм спорт балыкчылыгын тормышка ашыру һәм йөзмә чарапар причал ясау өчен дә..

10. Файдалы казылмалар ятмаларының тау токымнары.

«Сөләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясе Ромашкино нефть ятмасы һәм Көньяк Сөләй карбонат токымнары ятмасы чикләрендә урнашкан.

«Жир асты байлыклары турында» 2395-1 номерлы Россия Федерациясе Законының 22 статьясы нигезендә жир асты байлыкларыннан файдаланучы үзенә бирелгән тау катламы чикләрендә файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын төзүне чикләргә хокуклы.

Жир асты байлыкларының аерым участокларыннан файдалану ил оборонасын һәм дәүләт иминлекен тәэммин итү, жир асты байлыкларыннан нәтижәле файдалану һәм аларны саклау, әйләнә-тирә мохитне саклау максатларында чикләнергә яисә тыелырга мөмкин.

Торак пунктлар һәм территорияләрдән файдалануның максус шартлары булган зоналар территорияләрендә жир асты байлыкларыннан файдалану халыкның тормышы һәм сәламәтлеге иминлеке, әйләнә-тирә мохитне саклау куркынычы тудырырга, тау эшкәртмәләренең, бораулау скважиналарының һәм жир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле башка корылмаларның сакланышын да кертеп, биналарның һәм корылмаларның сакланышын булдырырга мөмкин булган очракларда чикләнергә яисә тыелырга мөмкин.

Максус сакланылучы табигать территорияләрендә жир асты байлыкларыннан файдалану аларның территорияләрен максус саклау режимы нигезендә гамәлгә ашырыла.

«Жир асты байлыклары турында» 1992 елның 21 февралендәге 2395-1 номерлы Федераль законның 25 статьясы нигезендә файдалы казылма ятмалары мәйданнары төзү, шулай ук аларның яткан урыннарында жир асты корылмаларын урнаштыру файдалы казылмаларны чыгару мөмкинлеген тәэммин итү яки төzelешнең экономик максатка ярашлы булуын исбатлау шарты белән генә жир асты байлыкларының дәүләт фонды белән идарә итүнен федераль органы яисә аның территориаль органнары һәм дәүләт тау күзәтчелеге органнары рөхсәте белән рөхсәт ителә.

Файдалы казылма ятмалары мәйданнарын үз белдеген белән төзү төzelгән объектларны рекультивацияләү һәм демонтажлау буенча башкарыйланчыларны һәм чыгымнарын капламыйча туктатыла.

11. Мелиорацияләнә торган авыл хужалыгы территориияләре.

«Жирләрне мелиорацияләү турында» Федераль законның 30 статьясы нигезендә мелиорацияләнә торган жирләрдә элемтә линияләрен, электр тапшыру, торба үткәргечләрне, юлларны һәм башка объектларны төзү һәм эксплуатацияләү агросәнәгать комплексы өлкәсендә дәүләт хезмәтләре курсәту, дәүләт милкә белән идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятенең федераль органы, шул исәптән мелиорацияне дә кертеп, шулай ук Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең тиешле органнары белән килештереп башкарыйлырга тиеш.

Статья 28. Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнгән күчемсез мәлкәттән файдалануны чикләу тасвирламасы.

Тиешле карталарга һәм регламентларга рәсми расланган документлар әзерләнгән һәм бирелгән саен, курсәтелгән документлар өлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибендә көртөлә.

Статья 29. Гавами сервитутларның эш итү зоналары.

Гавами сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре жирлек территорияләрен ызанлау проектларында чагыла һәм жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше планнарында курсәтелә.

12 бүлек. Шәһәр төзелеше регламентлары тарафыннан кагылмый торган төп жирләрне билгеләү, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында (өлеге Кагыйдәләрнең II өлеше) территориаль зоналардан, территориядән файдалануның максус шартлары булган зоналардан тыш, шәһәр төзелеше регламентлары гамәленә кагылмаган төп территорияләр һәм жирләр күрсәтелә, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми – максус сакланыла торган табигый территорияләр, урман фонды жирләре, шәһәр урманнары һәм башкалар.

Өлеге бүлктә гомуми файдаланудагы төп территорияләр һәм жирләрнең билгеләнеше тасвирламасы бар, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми.

Сөләй авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында гомуми файдаланудагы һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми һәм таратылмый торган жирләр территорияләре бүленергә мөмкин:

Билгеләмәләр	Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы һәм жирләрнең төп территорияләре аталышы
ВФ	Су фонды жирләре
ТОП	Гомуми файдалану территорияләре.
ЛФ	Урман фонды жирләре
ДПИ	Файдалы казылмалар чыгару территорияләре
СХ1	Авыл хужалығы жирләре

Статья 30. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы төп территорияләрне һәм жирләрне билгеләү.

ВФ. Су фонды жирләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары өске сулар белән капланган жирләр өчен билгеләнми, ә алардан файдалану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

ЛФ. Урман фонды жирләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары урман фонды жирләрене

(торак пункт чикләреннән тыш) карата билгеләнми, ә алардан файдалану Россия Федерациясе Урман кодексы нигезендә Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

ДПИ. Файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 4 өлешенең 4 пункты нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре өчен таратылмый. Шәһәр төзелеше регламентлары кагылмый торган жир кишәрлекләрен куллану вәкаләтле органнар тарафыннан федераль законнар нигезендә билгеләнә

ТОП. Гомуми файдалану территорияләре.

Дәүләт яки муниципаль милектә булган, гомуми файдалану территорияләре гражданнар ирекле, нинди дә булса рөхсәт алмыйча, закон тарафыннан рөхсәт ителә торган чикләрдә, шулай ук тиешле жир участогы милячесе тарафыннан бу кишәрлекләрдә булган табигый объектлар булу һәм алардан файдалану хокукуна ия булган жир кишәрлекләренә гомуми керү өчен ябык булмаган.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 4 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булыу гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләренә кагылмый.

Гомуми файдаланудагы территорияләрнең чикләре кызыл линияләр урнаштыру юлы белән планлаштыру проектлары белән билгеләнә. Планлаштыру проектларын өзөрләгәнче, гомуми файдаланудагы территория буларак жир кишәрлекләрен куллану режимы муниципаль милектә булган жир кишәрлекләрендә торак пункт чикләрендә шәһәр төзелеше зоналары белән билгеләнә.

СХ1. Авыл хужалығы жирләре зonasы.

РФ Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары абыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр составындагы абыл хужалығы жирләре өчен билгеләнми. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле органнар тарафыннан билгеләнә.

Сөләй
авыл жирлеге башлыгы

А.З. Бикбаев